

Bahá'u'lláh
1817–1892

Bahá'u'lláh 1817–1892

Suomen Bahá'íden
Kansallinen Henkinen Neuvosto

Helsinki

ENGLANNINKIELINEN ALKUTEOS: *BAHÁ'U'LLÁH 1817-1892*

© YLEISMAAILMALLINEN OIKEUSNEUVOSTO 1992

4. SUOMENKIELINEN KORJATTU PAINOS

© SUOMEN BAHÁ'ÍDEN KANSALLINEN HENKINEN NEUVOSTO 2017

GRANO OY, HELSINKI 2017

ISBN 978-952-5623-34-5

LOKAKUUN 22. PÄIVÄNÄ 2017 tulee kuluneeksi
200 vuotta bahá'í-uskon perustajan Bahá'u'lláhin
syntymästä.

Toistasataa vuotta sitten Bahá'u'lláh kirjoitti
maailman silloisille hallitsijoille ja kertoi heille
mm. näkemyksestään ihmiskunnasta yhtenä
kansana ja maapallosta yhteisenä kotimaana. Silloin
Hänen ajatuksensa torjuttiin, mutta tänä päivänä
niistä on tullut inhimillisen toivon keskipiste.
Hän ennakoi myös moraalisen ja sosiaalisen
järjestyksen romahduksen, joka nyt on nähtävissä
ympärillämme.

Juhlavuoden 1992 kunniaksi, kun Hänen
poismenostaan oli kulunut sata vuotta, julkaistiin
tämä lausunto, jossa esitellään lyhyesti Hänen
elämäntyönsä. Lausunto valottaa myös syyn
luottavaisuuteen, jolla bahá'ít kaikkialla maailmassa
asennoituvat planeettamme ja ihmiskunnan
tulevaisuuteen.

MEIDÄN AIKAMME IHMISEN ELINEHTONA on löytää eheyttävä näkemys ihmisyyden ja yhteiskunnan olemuksesta. Viime vuosisadan loppupuolella ihmiskunnan reaktio tähän sysäykseen johti perättäisiin ideologisiin mullistuksiin, jotka saivat maailmamme järkkymään, mutta näyttivät pian käyttäneen voimansa loppuun. Kamppailuun kulutettu kiihko todistaa koetuista pettymyksistä huolimatta tämän tarpeen keskeisyydestä. Ilman yhteistä vakuumusta inhimillisen historian suunnasta ja päämäärästä on mahdotonta luoda perustaa niin globaalille yhteisölle, että pääosa maapallon väestöstä voisi sitoutua siihen.

Tällainen näkemys avautuu Bahá'u'lláhin¹ kirjoituksissa. Tuon 1800-luvulla eläneen profeetallisen hahmon laajeneva vaikutus onkin huomattavin kehityskulku uskontojen nykyluokassa. Hän syntyi Persiassa 12. marraskuuta 1817 ja antautui 27-vuotiaana kutsumukselle, joka on vetänyt vähitellen puoleensa useiden miljoonien ihmisten mielenkiinnon ja uskollisuuden lähes kaikista maailman kansoista, yhteiskuntaluokista, kulttuureista ja roduista. Niin ainutlaatuinen on tämä ilmiö, ettei sille ole vertailukohtia nykymaailmassa, vaan se liittyy pikemminkin ihmisrodun kollektiivisen menneisyyden oleellisimpiin suunnanmuutoksiin. Sillä Bahá'u'lláh väitti olevansa Jumalan sanansaattaja ihmiskunnan aikuistumisen ajalle sekä tuovansa jumalallisen ilmoituksen, joka toteuttaa aiemmissä uskonnoissa annetut lupaukset ja avaa henkiset kanavat ihmiskunnan yhdistymiseen.

Vähintäänkin tulisi Bahá'u'lláhin elämän ja kirjoitusten jo aikaansaamien vaikutusten herättää aitoa kiinnostusta jokaisessa, joka pitää ihmistä olennaisesti henkisenä olentona ja jonka mielestä planeettamme hallinnon rakentumisen tulisi perustua todellisuuden tämän puolen huomioon ottamiseen. Todistusaineisto on kaikkien tarkastettavissa. Ensimmäistä kertaa historiassa on saatavilla yksityiskohtainen ja todennettava kuvaus itsenäisen uskonnollisen järjestelmän synnystä ja sen perustajan elämästä. Yhtä lailla kaikkien ulottuvilla ovat tiedot uuden uskon saamasta vastakaiusta, kun esiin on noussut maailmanlaajuinen yhteisö, joka voi perustellusti väittää edustavansa koko ihmiskuntaa pieneniskoossa.²

Kuluvan vuosisadan alkuvuosikymmeninä tämä kehitys oli suhteellisen näkymätöntä. Bahá'u'lláhin kirjoitukset kieltävät hyökkäävän käännytyksen, jolla monia uskonnollisia aatteita on laajalti levitetty. Lisäksi bahá'í-yhteisö piti ensisijaisena paikallisryhmien perustamista maailmanlaajuisesti sen sijaan, että missään yksittäisessä maassa olisi muodostettu suuria kannatuskeskittymiä tai suunnattu voimavaroja mittaviin joukkotiedotuskampanjoihin niiden edellyttämässä laajuudessa. Pohdiskellessaan tätä ilmiötä, joka saattoi merkitä uuden maailmanuskon nousua, historioitsija Arnold Toynbee huomautti 1950-luvulla, että bahá'í usko oli tuolloin suunnilleen yhtä tuttu keskivertokoulutetulle länsimaalaiselle kuin kristinusko oli ollut vastaavalle yhteiskuntaluokalle Rooman valtakunnassa toisella vuosisadalla jälkeen Kristuksen.³

Bahá'í-yhteisön kannatus on sittemmin nopeasti kasvanut monissa maissa, ja tilanne on muuttunut dramaattisesti. Nykyisin ei maailmassa juurikaan ole alueita, joilla Bahá'u'lláhin opettama elämänmalli ei olisi juurtumassa. Yhteisön käynnistämien yhteiskunnallisten ja taloudellisten kehitysprojektien herättämä kunnioitus valtiollisissa, akateemisissa ja yk:n alaisissa piireissä on lisäperuste haasteelle sen sysäyksen ennakkoluulottomaan ja vakavaan tarkasteluun, joka sosiaalisen muutosprosessin

taustavoimana on kriittisessä mielessä ainutlaatuinen maailmasamme.

Minkäänlainen epävarmuus ei verhoa tuon liikkeellepanevan sysäyksen alkuperää. Bahá'u'lláhin kirjoitukset käsittelevät erittäin laajaa aihepiiriä rodulliset rajat ylittävän kanssakäymisen, sukupuolten tasa arvon ja aseistariisunnan tapaisista sosiaalisista ongelmista perimmäisiin kysymyksiin ihmissielun sisäisestä elämästä. Alkuperäistekstit – monet niistä Hänen omalla käsialallaan, toiset Hänen sanelemina ja vahvistamina – on huolellisesti säilytetty. Useita vuosikymmeniä jatkunut käännös- ja julkaisuohjelma on tuottanut edustavan valikoiman Bahá'u'lláhin kirjoituksia ihmisten saataville kaikkialla maailmassa.

UUDEN ILMOITUKSEN SYNTY

Bahá'u'lláhin ilmoitustehtävä sai alkunsa maanalaisessa vankityrmässä Teheranissa elokuussa 1852. Vaikka Hän oli syntynyt aatelisperheeseen, jonka sukupuu ulottui Persian keisarillisen menneisyyden suuriin dynastioihin, Hän kieltäytyi tarjotusta ministerinurasta valtionhallinnossa ja omistautui sen sijaan vähäosaisten auttamiseen, mikä 1840-luvun alkuun mennessä oli johtanut siihen, että Hänet laajalti tunnettiin ”Köyhien isänä”. Tämä etuoikeutettu asema mureni pian vuoden 1844 jälkeen, kun Bahá'u'lláhista tuli yksi johtavista hahmoista liikkeessä, joka oli muuttava Hänen maansa historian suuntaa.

Yhdeksännentoista vuosisadan alkupuoli oli kiihkeän messiaan odotuksen aikaa monissa maissa. Tieteen ja teollistumisen vaikutusten hätäännyttäminä monien uskontokuntien hartaat uskovaiset syventyivät pyhiin kirjoihinsa löytääkseen ymmärrettävän selityksen kiihtyville muutosprosesseille. Euroopassa ja Amerikassa herätysliikkeet, kuten temppeliläiset ja milleriläiset, katsoivat löytäneensä raamatullisia todisteita vakaumukselleen, että historia oli lopussa ja Kristuksen paluu odotettavissa. Merkitävän samankaltainen liikehdintä kehittyi Lähi-idässä sen

vastaavan uskomuksen pohjalta, että *Qur'ánissa* ja islamilaisissa perinteissä mainitut profetiat olivat täyttymäisillään.

Ilman muuta dramaattisin näistä messiaanisisista liikkeistä oli esiintynyt Persiassa. Se kohdistui nuoren shirazilaisen kauppiaan opetuksiin ja persoonaan, joka historiassa tunnetaan nimellä Báb⁴. Yhdeksän vuoden ajan, 1844–1853, persialaisia kaikista yhteiskuntaluokista oli joutunut toivon ja jännityksen myrskyyn herätteenään Bábin ilmoitus, että Jumalan päivä oli käsillä ja että Hän itse oli islamin pyhissä kirjoituksissa ennustettu profeetta. Ihmiskunta oli Hänen sanojensa mukaan astumassa aikakauteen, jona saataisiin nähdä kaikkien ihmiselämän alueiden uudelleenmuokkaaminen. Uudet, toistaiseksi käsittämättömät oppimisen alat sallisivat uuden ajan lastenkin ylittää tietämyksessään viisaimmat yhdeksännentoista vuosisadan oppineista. Jumala kutsui ihmiskuntaa omaksumaan nämä muutokset ja ryhtymään niiden vaatimaan uudistukseen moraalisisessa ja hengellisessä elämässään. Hänen oma tehtävänsä oli valmistaa ihmiskuntaa tapahtumalle, josta kehkeytyisi näiden kehityskulkujen ydin. Tulossa oli Jumalan yleismaailmallinen sanansaattaja, ”Hän jonka Jumala on ilmaiseva”, jota kaikkien uskontojen seuraajat odottavat.⁵

Julistus oli nostattanut rajua vihamielisyyttä islamilaiden jumaluusoppineitten joukossa, jotka opettivat jumalallisen ilmoitusprosessin päättyneen Muḥammadiin ja muunlaisten väitteiden edustavan harhaoppia, mistä rangaistiin kuoleamalla. Heidän tuomionsa babilaisuudesta sai pian myös Persian vallanpitäjien tuen. Tuhannet uuden uskon kannattajat olivat saaneet surmansa hirvittävässä verilöylyssä, jotka olivat seuranneet toisiaan eri puolilla maata. Báb itse oli julkisesti teloitettu 9. heinäkuuta 1850.⁶ Aikana, jolloin länsimailla oli yhä enemmän intressejä Lähi-idässä, nämä tapahtumat olivat herättäneet kiinnostusta ja myötätuntoa vaikutusvaltaisissa piireissä Euroopassa. Bábin elämän ja opetusten jalous sekä Hänen kannattajiensa sankaruus ja heidän sytyttämänsä toivonkipinä perustavanlaatuisista uudistuksista tässä takapajuisessa maassa olivat tekevä suuren vaikutuksen

sellaisiin persoonallisuuksiin kuin Ernest Renan, Leo Tolstoi, Sarah Bernhardt ja kreivi Gobineau.⁷

Koska Bahá'u'lláhilla oli ollut näkyvä asema Bábin asian puolustajana, Hänet vangittiin ja tuotiin kahleissa Teheraniin. Jossain määrin Häntä suojasivat Hänen henkilökohtaisen maineensa laajuus ja yhteiskunnallinen asemansa aatelismiehenä samoin kuin länsimaisten lähetystöjen esittämät vastalauseet bábilais-ten vainoista. Siksi Häntä ei tuomittu kuolemaan niin kuin vaikutusvaltaiset hahmot shaahin hovissa olisivat halunneet. Sen sijaan Hänet heitettiin pahamaineiseen Síyáh-Cháliin, ”mustaan onkaloon”, syöpäläisten saastuttamaan maanalaiseen tyrmään, joka oli tehty kaupungin eräästä hylätystä vesisäiliöstä. Mitään syytteitä ei esitetty, vaan Häntä ja kolmisenkymmentä Hänen uskonveljeään pidettiin ilman oikeudenkäyntiä teljettyinä tämän onkalon pimeyteen ja saastaan paatuneiden rikollisten joukossa, joista monet olivat kuolemaantuomittuja. Bahá'u'lláhin kaulaa ja hartioita rasitti kiduttavan raskas kahle. Kun Hän ei pian menettynyt, kuten oli odotettu, Hänet yritettiin myrkyttää. Kahle jätti pysyvät arvet Hänen kehoonsa.

Keskeistä Bahá'u'lláhin kirjoituksissa on niiden suurten teemojen erittely, jotka ovat askarruttaneet uskonnollisia ajattelijoita kautta aikain: Jumala, ilmoituksen tarkoitus historiassa, maailman uskonnollisten järjestelmien suhde toisiinsa, uskon merkitys ja moraalien perusteet inhimillisen yhteiskunnan valtarakenteissa. Eräät katkelmat näistä teksteistä kertovat syvällisesti Hänen omista hengellisistä kokemuksistaan, Hänen vastauksestaan jumalalliseen kutsumukseensa ja vuoropuhelustaan ”Jumalan hengen” kanssa, mikä oli Hänen lähetystehtävänsä ydin. Uskontojen historia ei koskaan aiemmin ole tarjonnut tutkijalle mahdollisuutta niin läheisesti tutustua siihen, miten Jumalan ilmoitus on tapahtunut.

Elämänsä loppupuolella Bahá'u'lláh sisällytti lyhyen kuvauksen Síyáh-Chálin oloista kirjoituksiinsa varhaisista kokemuksistaan:

Meidät teljettiin neljäksi kuukaudeksi vastenmielisimpään paikkaan, mitä kuvitella saattaa. – – Tyrmaa verhosi synkkä hämärä, ja vankitoveriemme luku likeni puoltatoista sataa sielua: ryöväreitä, murhamiehiä ja maantierosvoja. Tungoksesta huolimatta ei siellä ollut muuta ilmanvaihtoa kuin käytävä, jonka kautta tulimme sisään. Kynä ei saata sitä loukkoa kuvata eikä kieli sen kuvottavaa löyhkää kuvailla. Miehistä monet olivat vailla niin vaatteita kuin vuodettakin. Jumala yksin tietää, mikä Meitä kohtasi tuossa mitä iljettävimmässä ja synkeimmässä paikassa!⁸

Päivittäin vartijat tapasivat laskeutua kolmen jyrkän portaikon kautta alas onkaloon, siepata yhden tai useamman vangeista ja raahata heidät ulos teloitettaviksi. Teheranin katujen varsilla länsimaalaiset kauhistuivat nähdessään babilaisia uhreja ammuttavan tykin suusta, pilkottavan kuoliaaksi kirvein ja miekoin sekä johdettavan kohti kuolemaansa elävinä soihtuina palavat kynttilänsydämet ruumiidensa avoimissa viiltohaavoissa.⁹ Näissä oloissa, kasvotusten kuoleman kanssa, Bahá'u'lláh vastaanotti ensimmäisen viestin ilmoitustehtävästään:

Eräänä yönä unessa nämä ylevät sanat kuuluivat joka puolelta: Totisesti Me olemme tekevä Sinusta voitokkaan itsesi ja kynäsi kautta. Älä murehdi sitä, mikä osaksesi on langennut, äläkä pelkää, sillä olet turvassa. Ennen pitkää Jumala on nostava esiin maan aarteet – ihmiset, jotka auttavat Sinua itsesi kautta ja nimessäsi, jolla Jumala on virvoittanut Hänet tunnustaneiden sydämet.¹⁰

Jumalallisen ilmoituksen kokemista on sivuttu ainoastaan toisen käden tietoina niissä kuvauksissa, jotka ovat säilyneet Buddhan, Mooseksen, Kristuksen ja Muḥammadin elämästä, mutta Bahá'u'lláh on kuvaillut sitä havainnollisesti kirjoituksissaan:

Niiden päivien aikana, kun viruin Teheranin tyrmässä, vaikka kahleiden musertava paino ja ilman täyttänyt löyhkä sallivat Minulle vain vähän lepoa, tunsin silti noina harvoina uinailun hetkinä ikään kuin jotakin olisi virrannut pääni laelta rintani yli, aivan niin kuin mahtava vesiputous ryöpyyää maahan korkealta vuorenharjanteelta. Ruumiini joka jäsen roihahti sen tähden kuin tuleen. Näinä hetkinä saneli kieleni sellaista, mitä kukaan ei kestäisi kuulla.¹¹

MAANPAKOON KARKOTTAMINEN

Viimein Bahá'u'lláh päästettiin vapaaksi vankeudesta, mutta karkotettiin välittömästi kotimaastaan ilman oikeudenkäyntiä tai vetoomusmahdollisuutta, ja Hänen omaisuutensa takavarikoitiin mielivaltaisesti. Venäjän diplomaattinen lähettiläs, joka tunsu Hänet henkilökohtaisesti ja oli yhä huolestuneempana seurannut bábilaisten vainoja, tarjosi Hänelle suojelustaan ja turvapaikkaa tsaarin hallitsemilta alueilta. Vallinneissa poliittisissa oloissa tällaisen avun hyväksyminen olisi erittäin todennäköisesti tahallisesti tulkittu väärin poliittiseksi kannanotoksi.¹² Kenties tämän vuoksi Bahá'u'lláh valitsi karkotuspaikakseen naapurimaista Irakin, joka silloin kuului Turkin ottomaanivaltakuntaan. Hänen lähtönsä Persiasta oli alku Hänen nelikymmenvuotiselle maanpaolleen, vankeudelleen ja katkeralle vainolleen.

Karkotusta välittömästi seuranneina vuosina Bahá'u'lláh keskittyi palvelemaan Bagdadiin kerääntyneen bábí-yhdyskunnan tarpeita. Tehtävä lankesi Hänelle, sillä Hän oli ainoa tosiasiallinen bábilaisjohtaja verilöylyjen jälkeen. Tuon nuoren uskontokunnan perustajan teloitus ja useimpien sen opettajien ja oppaiden lähes samanaikainen kuolema oli jättänyt pääosan sen kannattajista hajaannuksen ja epätoivon valtaan. Kun Bahá'u'lláhin pyrkimykset koota Irakiin paenneet uudelleen yhteen herätti kateutta ja eripuraisuutta,¹³ Hän seurasi polkua, jota olivat kulkeneet kaikki

Jumalan sanansaattajat ennen Häntä, ja vetäytyi erämaahan valiten suunnakseen Kurdistanin vuoristoseudun. Vetäytyessään, kuten Hän myöhemmin totesi, Hän ”ei harkinnut paluuta”. Vetäytymisen tarkoitus ”oli välttää joutuminen epäsovun aiheeksi uskollisten keskuudessa ja epäjärjestyksen lähteeksi kumppaneillemme”. Vaikka nuo kaksi Kurdistanissa vietettyä vuotta olivat ankan kieltämyksen ja fyysisen puutteen aikaa, Bahá'u'lláh kuvailee niitä autuaallisen onnen jaksona, jonka kuluessa Hän syvästi pohdiskeli haltuunsa uskottua sanomaa: ”Yksinämme Me seurustelimme henkemme kanssa, unohtaen maailman ja kaiken siinä olevan.”¹⁴

Hyvin vastahakoisesti mutta velvollisuudentunnostaan Báb in asiaa kohtaan Hän lopulta myöntyi niiden hellittämättömiin kutsuihin, jotka olivat vielä jäljellä Bagdadin epätoivoisesta maastakarkotettujen ryhmästä. He olivat saaneet selville Hänen olinpaikkansa ja suostuttelivat Hänet palaamaan ja omaksumaan heidän yhteisönsä johtotehtävät.

Kaksi tärkeää Bahá'u'lláhin teosta on peräisin tältä maanpaon ensimmäiseltä kaudelta ennen Hänen lähetystehtävänsä julistamista vuonna 1863. Ensimmäinen näistä on pieni kirja nimeltä *Kätketyt sanat*. Tämä moraalioforismien kokoelman muotoon kirjoitettu teos muodostaa Bahá'u'lláhin sanoman eettisen ytimen. Hän on kuvannut sen säkeitä tiivistelmäksi kaikkien aiempien uskontojen henkisestä opastuksesta. *Kätkettyjen sanojen* mietelauseissa Jumalan ääni puhuttelee suoraan ihmissielua:

Oi hengen poika! Oikeudenmukaisuus on Minulle kaikkea muuta rakkaampi. Älä hylkää sitä, jos ikävöit Minua, äläkä luovu siitä, jotta voin luottaa sinuun. Se ohjaa sinua näkemään omien silmiesi eikä toisten silmien avulla, saavuttamaan tietoa oman ymmärryksesi eikä toisten ymmärryksen avulla. Tutki sydämessäsi, millainen sinun tulisi olla. Totisesti, oikeudenmukaisuus on lahjani sinulle ja osoitus armeliaisuudestani. Pidä se aina mielessäsi.

Oi olemassaolon poika! Rakasta Minua, että Minäkin vois sinua rakastaa. Ellet sinä rakasta Minua, ei Minun rakkaute- ni voi mitenkään sinua saavuttaa. Tiedä tämä, oi palvelija.

Oi ihmisen poika! Murehdi vain ollessasi etäällä Meistä. Rie- muitse vain lähestyessäsi Meitä ja palatessasi luoksemme.

Oi olemassaolon poika! Voimakkain käsin sinut muovailin ja loin sinut väkevin sormin, sinuun kätkin valoni todelli- suuden. Tyydy siihen äläkä etsi muuta, sillä Minun työni on täydellinen ja käskyni velvoittava. Älä emmi äläkä epäile sitä.¹⁵

Toinen Bahá'u'lláhin pääteos tuolta kaudelta on *Varmuuden kirja*, laaja uskonnon luonteen ja tarkoituksen esitys. Viitaten yhtä luontevasti ja näkemyksellisesti paitsi *Qur'ániin* myös *Van- haan* ja *Uuteen testamenttiin* se hahmottaa Jumalan sanansaattajat yhden katkeamattoman prosessin eteenpäinviejinä, vaiheina ihmiskunnan herättämisessä tiedostamaan henkiset ja moraaliset kehitysmahdollisuutensa. Uskon ei enää tule perustua sokeaan jäljittelyyn, vaan tietoiseen ymmärrykseen. Siksi sananselitykseen ei liioin enää tarvita papistoa tai vastaavaa eliittiä, sillä älyn lahja suo jokaiselle yksilölle tänä uutena valistuksen ja koulutuksen aikana kyvyn vastata itse Jumalan kutsuun. Koetuksena on vain vilpittömyys:

Yksikään ihminen ei ole pääsevä todellisen ymmärryksen valtameren rannoille paitsi irrottautumalla kaikesta, mikä on taivaassa ja maan päällä. – – Näiden sanojen ydin on tämä: niiden, jotka kulkevat uskon polkua, niiden, jotka janoavat varmuuden viiniä, on puhdistettava itsensä kai- kesta, mikä on maallista – korvansa turhasta puheesta, mielensä joutavista kuvitelmissa, sydämensä maisista kiinty- myksistä, silmänsä kaikesta katoavasta. Heidän tulee panna

luottamuksensa Jumalaan ja Hänessä lujasti pysyen seurata Hänen tietänsä. Silloin he muuttuvat jumalallisen tiedon ja ymmärryksen auringon loistavien kirkkauksien arvoisiksi – – sillä ihminen ei voi toivoa koskaan tuntevansa Kirkkain- ta – – ellei ja ennen kuin hän lakkaa pitämästä kuolevaisten ihmisten sanoja ja tekoja mittapuuna Jumalan ja Hänen pro- feettojensa todelliseen ymmärtämiseen ja tuntemiseen.

Ajattele mennyttä aikaa. Miten monet, niin ylhäiset kuin alhaiset, ovatkaan kaikkina aikoina kaivaten odottaneet Jumalan ilmaisijan saapumista Hänen valittujensa pyhissä hahmoissa. – – Mutta aina kun armon portit aukenivat ja jumalallisen anteliaisuuden pilvet soivat sadettaan ihmis- kunnalle ja Näkymättömän valo loisti jumalallisen mahdin taivaanrannalta, kaikki he kielsivät Hänet ja kääntyivät pois Hänen kasvoistansa – itse Jumalan kasvoista.

Vasta kun etsinnän, vakaan kilvoittelun, ikävöivän kaipauksen, kiihkeän antaumuksen, palavan rakkauden, hurman ja haltitotumisen valo syttyy etsijän sydämeen ja Hänen laupeutensa tuulenhengi kantautuu hänen sieluun- sa, haihtuu erheen pimeys, epäilysten ja epäluulojen usvat hälvenevät ja tiedon ja varmuuden valot täyttävät hänen olemuksensa. – – Tuona hetkenä tulevat pyhän ja ikuisen hengen moninaiset suosionosoitukset ja armon vuodatuk- set antamaan etsijälle uuden elämän, niin että hän huomaa saaneensa uuden näön, uuden kuulon, uuden sydämen ja uuden mielen. – – Jumalan silmin tarkaten hän on jokaises- sa atomissa näkevä oven, joka johdattaa hänet ehdottoman varmuuden tyyssijoille. Kaikessa hän on löytävä – – todistei- ta ikuisesta ilmaisemisesta.

Kun ihmissielun uoma puhdistetaan kaikista maallisista ja haitallisista kiintymyksistä, se havaitsee erehtymättä Rakastetun henkäyksen mittaamattomien matkojen takaa ja on sen tuoksun opastamana saapuva ja astuva Varmuuden kaupunkiin.

Tuo kaupunki ei ole mikään muu kuin Jumalan sana, joka jokaisena aikakautena ja joka uskontojärjestelmässä ilmoitetaan. – – Kaikki se johdatus, siunaukset, oppi, ymmärrys, usko ja varmuus, mikä on suotu kaikelle taivaassa ja maan päällä, on kätkeyty ja tallennettu näihin kaupunkiin.¹⁶

Varmuuden kirja ei sisällä mitään suoranaista viittausta Bahá'u'lláhin omaan mutta tuolloin vielä julkistamattomaan ilmoitustehtävään. Teoksen runkona onkin voimallinen esitys marttyyrina kuolleen Bábin merkityksestä. Tärkeä syy kirjan suureen vaikutukseen bábí-yhteisössä, johon kuului lukuisia oppineita ja entisiä pappisseminaarilaisia, oli siitä ilmenevä mestarillinen islamilaisen ajattelun ja opin hallinta, jota sen tekijä osoittaa todistaessaan Bábin väitteensä mukaisesti täyttäneen islamin profetiat. Bahá'u'lláh kehotti babilaisia olemaan Bábin heihin paneman luottamuksen ja niin monien marttyyrien uhrausten arvoisia ja antoi heille haasteen paitsi henkilökohtaisen elämänsä mukauttamisesta jumalallisiin opetuksiin myös yhteisönsä kehittämisestä malliksi asuinympäristönsä monikansalliselle väestölle Bagdadissa, Irakin maakunnan pääkaupungissa.

Vaikka bábí-pakolaiset joutuivat elämään varsin ankeissa oloissa, tämä näkemys terästi heidät. Yksi heistä, mies nimeltään Nabil, joka myöhemmin oli laativa jälkipolville yksityiskohtaisen historian sekä Bábin että Bahá'u'lláhin toimikausista, on kuvaillut heidän yhteishenkensä voimaa noina aikoina:

Monena iltana yli kymmenenkin henkeä jakoi aterian, jolla ei ollut enempää tarjolla kuin kourallinen taateleita. Kukaan ei tiennyt, kenelle oikeastaan kuuluivat mitkään jalkineet, viitat ja asusteet, jotka sattuiivat olemaan heidän asunnoissaan. Ken meni basaariin, saattoi väittää kenkien jaloissaan olevan omansa, ja ken vieraili Bahá'u'lláhin luona, saattoi vakuuttaa kulloinkin käyttämänsä viitan ja asusteen

kuuluvan itselleen. – – Oi noiden aikojen riemua ja noiden hetkien iloa ja ihmettä!¹⁷

Persian konsuliviranomaisten pettymykseksi, jotka olivat jo ehtineet tuudittautua uskoon, että ”bábí-episo-di” oli ohitse, maastakarkotettujen yhteisöstä tuli vähitellen arvostettu ja vaikutusvaltainen ryhmittymä Irakin maakunnallisessa pääkaupungissa ja naapurikaupungeissa. Koska monet shiialaisen islamin tärkeimmistä pyhäköistä sijaitsevat tällä seudulla, jatkuva persialaisten pyhiinvaeltajien virta oli sitä paitsi alttiina mitä suotuisimmissa oloissa bábilaisuuden vaikutuksen voimistumiselle. Niiden merkkihenkilöiden joukossa, jotka alati vierailivat Bahá’u’lláhin vaatimattomassa talossa, oli myös kuninkaallisen perheen prinssi. Niin tämän kokemuksen lumoama oli yksi heistä, että hän sai kieltämättä melko naiivin idean pystyttää tuon rakennuksen jäljitelmän omille maille muistellakseen kohtaamaansa hengellisen puhtauden ja irrottautuneisuuden ilmapiiriä. Eräs toinen liikuttui syvemmin vierailuelämyksestään ja lausui ystäville tuntemuksensa, että ”mikáli kaikki maailman surut ahdettaisiin sydämeeni, ne luullakseni kaikki katoaisivat, kun olen Bahá’u’lláhin luona. Se on kuin olisin astunut paratiisiin. – –”¹⁸

JULISTUS RIDVÁNIN PUUTARHASSA

Vuoden 1863 alkupuolella Bahá’u’lláh päätti, että oli aika alkaa perehdyttää joitakin Hänen lähipiiristään Siyáh-Chálin pimeydessä Hänelle uskottuun ilmoitustehtävään. Samoihin aikoihin tämän päätöksen kanssa alkoi uusi vaihe siinä vastustuksessa, jota olivat leppymättä harjoittaneet niin shiialaiset jumaluusoppi-neet kuin Persian hallintovirkamiehetkin. Peläten, että Irakissa vierailevien arvovaltaisten persialaisten lisääntyvä kunnioitus Bahá’u’lláhia kohtaan virittäisi uudelleen yleisen innostuksen Persiassa, shaahin hallitus painosti ottomaanivallanpitäjiä siirtämään Hänet kauemmaksi rajasta Turkin valtakunnan sisämaahan.

Lopulta Turkin viranomaiset myöntivätkin tässä paineessa ja kutsuivat tuon maanpakolaisen vieraakseen pääkaupunkiinsa Konstantinopoliin. Lähettämänsä viestin kohteliaista sanankäännteistä huolimatta he antoivat selvästi ymmärtää, että kutsu oli velvoittava.¹⁹

Tähän mennessä tuo pienehkö maanpakolaisten yhteisö oli jo lähes kokonaan keskittynyt Bahá'u'lláhin persoonan ympärille sekä Hänen tulkintaansa Bábin opetuksista. Yhä useammat sen jäsenistä olivat päätyneet vakaumukseen, että Hän ei puhunut ainoastaan Bábin vaan myös sen paljon suuremman asian puolesta, jonka tämä oli julistanut olevan odotettavissa. Odotukset toteutuivat huhtikuun lopulla 1863, kun Bahá'u'lláh vähän ennen lähtöään kohti Konstantinopolia kutsui koolle joitakin uskonveljiään erääseen puutarhaan, joka myöhemmin sai nimen Riḍván ("paratiisi"), ja uskoi heille kutsumuksensa perusteet. Vaikka Hän ei katsonut ajankohdan sopivan avoimeen julistautumiseen, seuraavien neljän vuoden aikana Hänen kuulijansa vähitellen kertoivat lähiystävillille uutisen, että Bábin lupaukset olivat täyttyneet ja että "Jumalan päivä" oli koittanut.

Arvovaltaisimman ja kauden kirjalliset lähteet perinpohjin tuntevan bahá'í-asiantuntijan mukaan täsmälliset olosuhteet tuona hetkenä, jolloin paikalla oli vain pieni joukko ihmisiä, ovat "peittyneet hämärään, jota tulevien historioitsijoiden on vaikea läpäistä".²⁰ Riḍvánin julistuksen luonnetta voidaan arvioida niistä katkelmista, joissa Bahá'u'lláh sittemmin ilmoitustehtävänsä monissa kirjoituksissaan viittasi:

Kaiken luomisen perustarkoitus on tämän kaikkein ylhäisimmän, tämän kaikkein pyhimmän päivän ilmaiseminen, joka tunnetaan Jumalan päivänä Hänen kirjoissaan ja kirjoituksissaan – päivän, jonka kaikki profeetat ja valitut ja pyhi-mykset ovat toivoneet saavansa nähdä.²¹

Tämä on se päivä, jona ihmiskunta voi nähdä Luvatus kas-
vot ja kuulla Hänen äänensä. Jumalan kutsu on kajahtanut
ja Hänen kasvojensa valo koittanut ihmisten ylle. Jokaisen
ihmisen tulee sydämensä taulusta puhdistaa joka ainoan
turhan sanan jälki ja avoimin ja ennakkoluulottomin mielin
tutkia Hänen ilmoituksensa merkkejä, Hänen tehtävänsä
todisteita ja Hänen kirkkautensa tunnuksia.²²

Kuten Bahá'u'lláh on toistuvasti korostanut Bábin sanomaa
selittäessään, Jumalan perustarkoitus Hänen ilmaistessaan tahton-
sa on virittää muutos ihmiskunnan olemuksessa ja kehittää kut-
suun vastanneissa ne moraaliset ja henkiset ominaisuudet, jotka
ovat piilevinä ihmisluonnossa:

Kaunistakaa kielenne, oi ihmiset, totuudellisuudella ja
somistakaa sielunne rehellisyyden koristein. Varokaa, oi
ihmiset, kohtelemasta ketään petollisesti. Olkaa Jumalan
uskottuja Hänen luotujensa joukossa ja Hänen anteliaisuu-
tensa tunnuksia Hänen kansansa keskuudessa. – ²³

Valaiskaa ja pyhittäkää sydämenne; älkää antako vihan
orjantappuroiden tai kaunan ohdakkeiden sitä häväistä.
Te elätte yhdessä maailmassa ja olette luodut yhden tahdon
toiminnasta. Siunattu on se, joka seurustelee kaikkien
ihmisten kanssa äärimmäisen ystävällisyyden ja rakkauden
hengessä.²⁴

Menneinä aikoina uskonnon edistämisyrkimyksiä luonnehti-
nut hyökkäävä käännätyminen on julistettu arvottomaksi Juma-
lan päivänä. Jokaisella, joka on tunnistanut jumalallisen ilmoi-
tuksen, on velvollisuus jakaa se niiden kanssa, joita pitää etsijöinä,
mutta jättää sitten vastaaminen kokonaan kuulijoilleen:

Osoittakaa toinen toistanne kohtaan pitkämielisyyttä, hyvänsuopaisuutta ja rakkautta. Jos joku joukostanne ei kykenisi tiettyä totuutta tajuamaan, tai hän pyrkiisi sen käsittämään, osoittakaa hänen kanssaan keskustellessanne äärimmäisen ystävällisyyden ja hyväntahtoisuuden henkeä. – ²⁵

Ihmisen ainoa velvollisuus tänä päivänä on ottaa vastaan se osuus armon virrasta, jonka Jumala hänelle vuodattaa. Älköön siis kukaan ajatelko astian suuruutta tai pienuutta. – ²⁶

Persian veristen tapahtumien taustaa vasten Bahá'u'lláh ei ainoastaan kertonut kannattajilleen, että ”jos teidät surmataa, on se teille parempi kuin että itse surmaisitte”, vaan myös kehotti heitä olemaan esimerkillisen kuuliaisia valtiovallalle: ”Joka maassa, jossa kenkään tästä kansasta asustaa, on kunkin käyttäydyttävä tuon maan hallintoa kohtaan uskollisesti, rehellisesti ja totuudellisesti.” ²⁷

Olosuhteet Bahá'u'lláhin lähtiessä Bagdadista havainnollistivat dramaattisesti näiden periaatteiden voimaa. Vain muutamassa vuodessa joukosta ulkolaisia maanpakolaisia, joiden saapuminen alueelle oli herättänyt epäilyä ja torjuntaa heidän naapureissaan, oli tullut eräs kaupungin arvostetuimmista ja vaikutusvaltaisimmista ryhmittymistä. He hankkivat elantonsa kukoistavista liikeyrityksistään. Ryhmänä heitä ihailtiin heidän anteliaisuutensa, rehtiytensä ja käyttöksensä vuoksi. Läpinäkyvät syytökset uskonnollisesta fanaattisuudesta ja väkivaltaisuudesta, joita Persian konsulivirkamiehet ja shiialaiset jumaluusoppineet uutterasti levittelivät, olivat lakanneet vaikuttamasta yleiseen mielipiteeseen. Bahá'u'lláhista oli tullut erittäin suosittu ja arvostettu hahmo, kun Hän 3. toukokuuta 1863 ratsain jätti taakseen Bagdadin perheensä sekä niiden ystäviensä ja palvelijoidensa kanssa, jotka oli valittu mukaan Konstantinopoliin. Lähtöä välittömästi edeltäneinä

päivinä merkkihenkilöiden virta, joukossa itse maakunnan kuvernööri, vieraili pitkienkin matkojen takaa esittääkseen Hänelle jäähyväisensä siinä puutarhassa, mihin Hän oli väliaikaisesti pystyttänyt asumuksensa. Lähdön silminnäkijät ovat liikuttavin sanoin kuvaileet Häntä tervehtineiden ylistystä, monien katselijoiden kyyneliä ja turkkilaisvirkailijoiden kunnianosoituksia kutsuvieraalleen.²⁸

JUMALAN MUUTTUMATON USKO

Vuoden 1863 julistuksensa jälkeen Bah'ulláh kehitteli edelleen jo *Varmuuden kirjassa* esiteltyä teemaa: Jumalan tahdon ja sen kehitysprosessin suhdetta, jonka kautta ihmisluonnossa piilevät henkiset ja moraaliset kyvyt pääsevät ilmenemään. Tällä aiheella oli oleva keskeinen sija Hänen kirjoituksissaan Hänen kolmenkymmenen viimeisen elinvuotensa ajan. Jumalan olemus, Hän vakuuttaa, on aina ollut ja ikuisesti oleva inhimillisen tietämyksen ulottumattomissa. Mitä tahansa sanoja ihmismieli soveltaakin jumalallisen todellisuuden käsitteellistämiseen, ne liittyvät ainoastaan ihmisen kokemusmaailmaan ja ilmentävät siten ihmisen rajallista pyrkimystä määritellä kokemaansa:

Kaukana, kaukana Sinun kirkkaudestasi on kaikki, mitä kuolevainen ihminen voi Sinusta todistaa tai miten hän voi sinua luonnehtia, samoin kuin se kiitos, millä hän voi Sinua ylistää. Minkä tahansa veloitteen oletkin palvelijoillesi määrännyt mittaamattomasti ylistää Sinun majesteettiuttasi ja kirkkauttasi, se on vain osoitus armostasi heitä kohtaan, jotta he voisivat kohota sisimmälle olemuksellensa suotuun asemaan – oman itsensä tuntemisen asemaan.²⁹

Jokaiselle ymmärtäväiselle ja valaistuneelle sydämelle on selvää, että Jumala – on äärettömän korkealla kaikkien inhimillisten ominaisuuksien yläpuolella, sellaisten kuin

ruumiillinen olemassaolo, yleneminen ja aleneminen, kehittyminen ja taantuminen. Kaukana on Hänen kirkkautensa, että ihmiskieli kykenisi riittävästi Hänen ylistystänsä lausumaan tahi ihmissydän tajuamaan Hänen luotamatonta salaisuuttansa. Hän on ja on aina ollut olemuksensa ikiaikaiseen iäisyteen verhoutuneena, ja ikuisesti on Hän todellisuudessaan pysyvä ihmissilmiltä kätkeytyä. – ³⁰

Kääntyessään kohti kaiken Luoja ihmisyys kohtaa ne ominaisuudet, jotka liittyvät Jumalan toistuviin ilmoituksiin:

Koska Ikiaikaisen tuntemuksen ovi on täten kaikkien olentojen edessä suljettu, tuon mittaamattoman armon Alkulähde on – saattanut nuo loistavat pyhyiden helmet ilmaantumaan hengen valtakunnasta ihmistemppelein jalossa hahmossa ja näkyvästi ilmestymään kaikille ihmisille, jotta he voisivat julistaa maailmalle muuttumattoman Olennon salaisuuksia ja kertoa Hänen katoamattoman Olemuksensa arvoituksia. – ³¹

Nämä pyhitetyt kuvastimet – ovat itse kukin maan päällä Hänen edustajiaan, joka on maailmankaikkeuden keskus, sen sisin olemus ja perimmäisin päämäärä. Hänestä on heidän tietonsa ja valtansa lähtöisin, Hänestä peräisin heidän yliherruutensa. Heidän kasvojensa kauneus on kuvastusta Hänen kasvoistaan ja heidän ilmoituksensa merkki Hänen kuolemattomasta kirkkaudestaan. – ³²

Jumalan ilmoitukset eivät poikkea missään olennaisessa mielessä toisistaan, vaikka ne aikakaudesta toiseen muuttuvat tarpeet, joihin ne vastaavat, ovat edellyttäneet kussakin niistä ainutlaatuisen lähestymistavan:

Näitä Jumalan ominaisuuksia ei ole nyt eikä ennenkään erityisesti joillekin Jumalan profeetoille suotu ja toisilta pidätetty. Ei, vaan kaikki Jumalan profeetat, Hänen kauniit, Hänen pyhät ja valitut sanansaattajansa ovat erotuksetta olleet Hänen nimiensä kantajia ja Hänen ominaisuuksiensa olennoitumia. Vain ilmoituksensa voimassa ja valonsa voimakkuudessa ovat he erilaisia. – ³³

Uskonnon tutkijoita varoitetaan, etteivät teologiset dogmit tai muut ennakkokäsitykset johtaisi heitä asettamaan eriarvoiseen asemaan niitä, joita Jumala on käyttänyt valonsa kanavina:

Varokaa, oi te Jumalan ykseyteen uskovat, ettette houkuttuisi tekemään minkäänlaista eroa keidenkään Hänen asiansa ilmaisijoiden välillä tahi väheksymään niitä merkkejä, jotka ovat seuranneet heidän jumalallista ilmoitustansa sekä siitä julistaneet. Tämä totisesti on jumalallisen ykseyden todellinen merkitys, jos vain olette niitä, jotka käsittävät tämän totuuden ja siihen uskovat. Olkaa sitä paitsi varmat siitä, että kaikkien näiden Jumalan ilmaisijoiden teot ja toiminnat, ei, vaan kaikki heihin liittyvä ja kaikki, mitä he saattavat vastaisuudessa ilmaista, ovat kaikki Jumalan säätämää ja Hänen tahtonsa ja tarkoituksensa heijastusta. – ³⁴

Bahá'u'lláh vertaa jumalallisten ilmoitusten tulemuksia aikain kierrossa toistuvaan kevääseen. Jumalan tahdon ilmaisijat eivät ole ainoastaan opettajia, vaikka valistaminen onkin heidän päätehtäviään. Ennen kaikkea heidän sanojensa hengellä on yhdessä heidän elämänsä esikuvan kanssa voima koskettaa inhimillisen motivaation juuria sekä saada aikaan olennaista muutosta ja kestäväää kasvua. Heidän vaikutuksensa avaa uusia ulottuvuuksia ihmisen ymmärryksessä ja pyrkimyksessä:

Ja koska ei voi olla mitään suoraa yhdyssidettä, joka liittäisi ainoan tosi Jumalan luomakuntaansa, eikä voi olla olemassa minkäänlaista yhtäläisyyttä katoavaisen ja ikuisen, rajallisen ja rajattoman välillä, Hän on säätänyt, että jokaisena aikakautena ja joka uskontojärjestelmässä ilmaistaan puhdas ja tahraton sielu niin maan kuin taivaan valtakunnissa.

– – Pettämättömän ohjauksen valon opastamina ja korkeimpaan yliherruuteen verhoutuneina he [Jumalan sanansaattajat] ovat saaneet tehtäväksensä käyttää sanojensa innoitusta, erehtymättömän armonsa vuodatuksia ja ilmoituksensa pyhittäviä henkäyksiä jokaisen ikävöivän sydämen ja vastaanottavaisen hengen puhdistamiseksi maallisten huolten ja rajoitusten tomuista ja tahoista. Sitten ja vasta sitten tulevat ihmisen todellisuudessa piilevät Jumalan uskomat lahjat ilmaantumaan – – ja pystyttämään paljastetun kirkkautensa viirin ihmissydänten korkeimmille huipuille.³⁵

Ilman jumalalliselta tasolta tulevaa ohjausta ihmisluonto pysyisi viettiensä vankina ja toimisi tiedostamattaan kulttuurisesti määräytyneiden maailmankuvien ja käyttäytymismallien kahlehtimana:

Luotuaan maailman ja kaiken siinä elävän ja liikkuvan Hän [Jumala] – – näki hyväksi suoda ihmiselle ainutlaatuisen kunnian ja kyvyn Hänet tuntea ja Häntä rakastaa – kyvyn, jota ehdottomasti on pidettävä koko luomistapahtumaan johtaneena vaikuttimena ja sen ensisijaisena tarkoituksena. – – Jokaisen luodun sisimpään todellisuuteen Hän on vuodattanut yhden nimensä valon ja tehnyt siitä yhden ominaisuutensa kirkkauden vastaanottajan. Ihmisen todellisuuteen Hän on kuitenkin keskittänyt kaikkien nimiensä ja ominaisuuksiensa sädeloiston ja tehnyt siitä oman itsensä kuvastimen. Kaikista luoduista vain ihminen on valittu näin suuren suosion ja katoamattoman armolahjan saajaksi.

Nämä voimavarat, joilla – – taivaallisen johdatuksen alkulähde on ihmisen todellisuuden varustanut, ovat kuitenkin ihmisessä uinuvia, niin kuin liekki on kätkeytyneenä kynttilään ja valon säteet ovat piilevästi valaisimessa olemassa. Näiden voimavarojen sädehoitoa voivat maalliset halut himmentää, niin kuin peilin pintaa peittävä pöly ja lika voivat kätkeä auringon valon. Sen paremmin kynttilä kuin lyhtykään eivät voi omien ponnistustensa avulla syttyä eikä peili voi mitenkään itseään liasta vapauttaa. On selvää ja ilmeistä, että vasta kun tuli sytytetään, lyhty voi käydä loistamaan, ja vasta jos lika pyyhitään peilin pinnasta, peili voi kuvastaa aurinkoa ja heijastaa sen valoa ja kirkkautta.³⁶

Uusi aika on Bah'ulláhin mukaan koittanut. Nyt ihmiskunnalla on paitsi kyky myös tilaisuus ymmärtää koko henkinen kehityksensä yhtenäisenä prosessina: "Verraton on tämä päivä, sillä se on kuin silmä menneille ajanjaksoille ja vuosisadoille ja kuin valo aikain pimeydelle."³⁷ Tästä näkökulmasta eri uskonnollisten perinteiden seuraajien on pyrittävä ymmärtämään se, mitä Hän kutsui "Jumalan muuttumattomaksi uskoksi"³⁸, ja erottaamaan sen hengellinen ydin niistä uskontojaksosta toiseen muuttuvista laeista ja käsitteistä, jotka on ilmaistu kunkin aikakauden kehittyviin yhteiskunnallisiin oloihin:

Jumalan profeettoja tulisi pitää lääkäreinä, joiden tehtävänä on vaalia maailman ja sen kansojen hyvinvointia, jotta nämä ykseyden hengen voimalla voisivat parantaa hajanaisen ihmiskunnan sairauden. – – Ei siis ihme, vaikka lääkärin tänä päivänä määräämä hoito ei osoittaudukaan samaksi kuin hänen aiemmin määräämänsä. Kuinka voisikaan olla toisin, kun sairasta vaivaavat taudit edellyttävät sairauden kussakin vaiheessa aivan tietynlaista parannuskeinoa. Samoin ovat Jumalan profeetat aina valaistuaan maailmaa jumalallisen tiedon päivätähden loistavin sätein

poikkeuksetta kutsuneet sen kansoja ottamaan vastaan Jumalan valkeutta tavalla, joka on parhaiten vastannut heidän ilmaantumisensa ajankohdan tarpeita.³⁹

Paitsi sydämen myös mielen on oltava osallisena tässä etsimis- ja löytämisprosessissa. Bahá'u'lláh vakuuttaa, että järki on Jumalan suurin lahja sielulle ”merkkinä Hänen ilmaisemisestansa, joka on kaikkien korkein Herra”⁴⁰. Ainoastaan vapautumalla perinnäisistä uskonnollisista ja yhteiskunnallisista dogmeista ihminen voi mieleltään itsenäisenä tutkiskella Jumalan sanan ja inhimillisen kokemuksen välillä vallitsevaa suhdetta. Tällaisen etsinnän pahin este on ennakkoluulo:

Varoita – – ainoan tosi Jumalan rakastettuja liian arvostele-
levin silmin tarkastelemasta ihmisten sanomisia ja kirjoituksia. Lähestykööt he mielummin sellaisia sanoja ja kirjoituksia ennakkoluulottomuuden ja lempeän myönte-
mielisyyden hengessä.⁴¹

JUMALAN ILMAISIJA

Yhteistä kaikille, jotka lukeutuvat johonkin maailman uskonnollisista järjestelmistä, on vakaumus, että jumalallisen ilmoituksen kautta sielu pääsee yhteyteen Jumalan valtakunnan kanssa ja että juuri tämä suhde antaa todellisen merkityksen elämälle. Jotkut tärkeimmistä katkelmista Bahá'u'lláhin kirjoituksissa käsittelevätkin laajasti kysymystä, millainen on tuon ilmoituksen kanavina toimivien Jumalan sanansaattajien eli ”ilmaisijoiden” luonto ja rooli. Näissä katkelmissa toistuu fyysisen auringon kielikuva. Vaikka auringolla on tiettyjä samankaltaisia ominaisuuksia aurinkokuntamme muiden taivaankappaleiden kanssa, se poikkeaa niistä siten, että se on itsessään niiden valon lähde. Planeetat ja kuut heijastavat valoa, kun taas aurinko tuottaa sitä luontonsa erottamattomana ominaisuutena. Järjestelmä pyörii tämän

keskipisteen ympärillä, ja kuhunkin osakokonaisuuteen vaikuttaa paitsi sen oma erityisrakenne myös sen suhde järjestelmän valonlähteeseen.⁴²

Vastaavasti Bahá'u'lláhin mukaan Jumalan ilmaisijan inhimillinen persoonallisuus, joka on periaatteessa samanlainen kuin muillakin ihmisillä, poikkeaa muista siinä, että se soveltuu toimimaan Jumalan ilmoituksen kanavana tai välineenä. Näennäisen ristiriitaiset viittaukset tähän kaksinaiseen asemaan, esimerkiksi Kristuksen tapauksessa,⁴³ ovat olleet yksi monista uskonnollisen sekaannuksen ja hajaannuksen syistä kautta koko historian. Bahá'u'lláh toteaaikin:

Mitä ikinä on taivaissa ja mitä ikinä on maan päällä, on suoranainen todistus Jumalan nimien ja ominaisuuksien ilmaisemisesta – –. Mitä ylimmässä mitassa on tämä totta ihmisestä, joka luoduista ainoana on – – valittu sellaisen aseman kunniaan. Sillä hänessä ovat piilevästi ilmaistuina kaikki Jumalan nimet ja ominaisuudet niin korkea-asteisina, ettei sitä ainutkaan toinen luotu olento ole ylittänyt eikä voittanut. – – Ja kaikista ihmisistä kyvykkäimpiä, täydellisimpiä ja oivallisimpia ovat totuuden auringon ilmaisijat. Ei, vaan kaikki muut näitä ilmaisijoita lukuunottamatta elävät heidän tahtonsa toiminnasta ja liikkuvat ja ovat olemassa heidän armonsä vuodatuksesta.⁴⁴

Kautta historian uskovien vakaumus, että nimenomaan heidän oman uskontonsa perustajalla on ainutlaatuinen asema, on aiheuttanut kiihkeää Jumalan ilmaisijan perusolemuksen pohdiskelua ja erittelyä. Tällaista spekulointia ovat kuitenkin suuresti rasittaneet vaikeudet tulkita ja selittää kuvaannollisia viittauksia aiemmissä pyhissä kirjoissa. Siksi pyrkimys kiteyttää nuo päätelmät uskonnollisiksi opinkappaleiksi on ollut pikemminkin hajauttava kuin yhdistävä voima historiassa. Niinpä teologisiin pohdiskeluihin omistetuista valtavista voimavaroista huolimatta

– tai ehkäpä juuri siksi – nykyisin on syviä erimielisyyksiä niin Muḥammadin, Kristuksen kuin Buddhankin todellisesta asemasta vastaavasti muslimien, kristittyjen ja buddhalaisten keskuudessa. On ilmiselvää, että näiden ja muiden eroavuuksien luomat ristiriidat ovat kunkin uskontokunnan sisällä osoittautuneet vähintään yhtä jakaviksi kuin tunnustukselliset erot eri uskontokuntien välillä.

Uskontojen ykseyttä koskevien Bahá'u'lláhin opetusten ymmärtämiseksi erityisen tärkeitä ovat Hänen lausuntonsa perättäisten Jumalan ilmaisijoiden asemasta ja heidän aikaansaannostensa merkityksestä ihmiskunnan henkisessä historiassa:

– – Jumalan ilmaisijoilla on jokaisella kaksinainen asema. Toinen on puhtaan käsitteellisyyden ja perimmäisen ykseyden asema. Jos siis tässä mielessä kutsut heitä kaikkia yhdellä nimellä ja sanot heidän omaavan samat ominaisuudet, et ole eksynyt totuudesta. – –

Toinen asema on erilaisuuden asema, joka on yhteydessä luomakunnan maailmaan ja sen rajoituksiin. Tässä suhteessa jokaisella Jumalan ilmaisijalla on oma selvästi erottuva yksilöllisyytensä, tarkoin määritelty tehtävänsä, ennalta määrätty ilmoituksensa ja erityisesti asetetut rajoituksensa. Kukin heistä tunnetaan eri nimellä, kullakin on ominaispiirteensä, kukin täyttää tietyn tehtävän – –.

Toisen asemansa – – valossa tarkasteltuina he ilmentävät ehdotonta alamaisuutta, äärimmäistä puutteenalaisuutta ja täydellistä itsetttömyyttä. Aivan niin kuin Hän sanoo: ”Minä olen vain Jumalan palvelija. Olen vain ihminen, teidän kaltaisenne.” – –

Jos joku noista Jumalan kaikenkattavista ilmaisijoista julistaisi ”Minä olen Jumala”, hän totisesti puhuisi totuuden, eikä siitä ole vähintäkään epäilystä. Sillä – – heidän ilmoituksensa, nimiensä ja ominaisuuksiensa kautta Jumalan ilmoitus, Hänen nimensä ja ominaisuutensa ovat

maailmalle paljastuneet. – – Ja jos joku heistä lausuisi julki julistuksen ”Minä olen Jumalan sanansaattaja”, niin hänkin sanoisi totuuden, epäämättömän totuuden. Tässä valossa tarkasteltuina he ovat kaikki vain tuon täydellisen Kuninkaan, tuon muuttumattoman Olemuksen, sanansaattajia. – – Ja jos he sanoisivat ”Me olemme Jumalan palvelijoita”, olisi tämäkin ilmeinen ja väijäämätön totuus. Sillä heidät on ilmaistu äärimmäisen alamaisuuden asemassa, jonka alamaisuuden vertaista ainoankaan ihmisen ei ole mahdollista saavuttaa. – – ⁴⁵

Olkoonpa heidän ilmaisunsa siis mikä tahansa, koskekoon se sitten jumaluuden, herrauden, profeettiuden, sanansaattajuuden, suojelijuuden, apostoliuden tahi alamaisuuden maailmoita, kaikki on totta ja kaiken epäilyn ulkopuolella. Senpä tähden näitä lausuntoja – – tulee tarkoin punnita, jotta Näkymättömän ilmaisijoiden ja pyhyiden päiväkoit-tojen toisistaan poikkeavat lausunnot eivät enää saattaisi sieluja kuohuksiin eivätkä mieliä hämmennyksiin.⁴⁶

ALATI EDISTYVÄ SIVISTYS

Jo edellä lainattuihin katkelmiin sisältyy näkökulma, joka ilmentää kaikkein haastavinta piirrettä Bahá'u'lláhin esityksessä Jumalan ilmaisijan merkityksestä maailmalle. Jumalallinen ilmoitus on Hänen mukaansa kulttuurin ja sivistyksen liikkeellepaneva voima. Sen mieltä ja sielua muuntava vaikutus kuvastuu uudessa yhteiskunnassa, joka hitaasti muotoutuu sen vastaanottajien kokemuksen ympärille: ”Maailmassa Hän oli, ja Hänen kauttaan maailma on saanut syntynsä.”⁴⁷ Syntyy uudenlainen uskollisuuden kohde, joka voi voittaa puolelleen mitä erilaisimpia kulttuuritaustoja edustavien kansojen ja ryhmien omistautuneisuuden. Musiikki ja kuvataiteet ottavat omakseen sen symbolit, jotka välittävät paljon entistä monipuolisempaa ja kypsempää

innoitusta. Oikean ja väärän radikaalinen uudelleenmäärittely mahdollistaa uusien lakien ja käyttäytymisnormien laatimisen. Muodostuu uusia instituutioita ilmentämään aiemmin tuntemattomia tai sivuutettuja moraalisen yhteisvastuun virikkeitä. Uuden kulttuurin kehittyessä laaja-alaiseksi sivistykseksi se omaksuu menneiden aikojen saavutuksia ja näkemyksiä uudelleen muokattuina raikkaina muunnelmina. Ne varhempien kulttuurien piirteet, joita ei voida sulauttaa uuteen, näivettyvät tai supistuvat valtakulttuurista syrjään jättäytyvien marginaaliryhmien alakulttuureihin. Jumalan sana luo uusia mahdollisuuksia sekä yksilöllisessä tajunnassa että yksilöiden välisissä ihmissuhteissa.

Joka ainut Jumalan suusta lähtevä sana on täynnä voimaa, joka voi valaa uuden elämän jokaiseen ihmisruumiiseen – –. Kaikki tässä maailmassa näkemänne suurenmoiset saavutukset ovat Hänen korkeimman ja ylevimmän tahdonsa, Hänen ihmeellisen ja taipumattoman tarkoituksensa vaikutuksesta ilmaistut. – – Tuskin on tämä loistava sana lausuttu, kun sen kaikkien luotujen sisimmässä värähtelevät elävöittävät voimat jo luovat keinot ja välineet, joilla nuo taidot voidaan tuoda ilmi ja täydellistää. – – Tulevina päivinä te totisesti olette näkevä sellaista, mistä ette milloinkaan aiemmin ole edes kuulleet. – – Joka ainut Jumalan suusta lähtevä kirjain on todellakin äitikirjain, joka ainut jumalallisen ilmoituksen alkulähteen lausuma sana on äitisana – –.⁴⁸

Jumalallisten ilmoitusten sarja on Bahá'u'lláhin sanoin ”prosessi, jolla ei ole ollut alkua ja jolla ei tule olemaan loppua”.⁴⁹ Vaikka kunkin ilmaisijan ilmoitustehtävä on ajallisesti ja toiminnallisesti rajattu, se on olennainen osa jatkuvaa Jumalan voiman ja tahdon ilmaisua:

Tutki sisäisen näkemyksesi silmin sitä perättäisten ilmoitusten ketjua, joka on liittännyt Aadamin ja Bábin ilmaisemisen.

Todistan Jumalan edessä, että kukin näistä ilmaisijoista on alas lähetetty jumalallisen tahdon ja tarkoituksen voimasta, että kukin on ollut erityisen sanoman tuoja, että kullekin on uskottu jumalallisesti ilmoitettu kirja – -. Sen ilmoituksen määrä, johon kukin heistä on yhdistetty, on ollut tarkoin ennalta säädetty. – ⁵⁰

Vähitellen, kun alati edistyvä sivistys kuluttaa loppuun hengelliset voimavaransa, käynnistyy hajoamisprosessi samoin kuin ilmiömaailmassa muutenkin. Käyttäen jälleen luonnon tarjoamia vertauskuvia Bahá'u'lláh vertaa tätä katkosta sivistyksen kehityksessä talven tuloon. Moraalinen elinvoima heikkenee, mikä murentaa sosiaalista yhteenkuuluvuutta. Haasteista, jotka varhemmin olisi voitettu tai muunnettu uusiksi virikkeiksi, tulee lamaannuttavia esteitä. Uskonto menettää ajankohtaisuutensa, ja yleistyvä epävarmuus elämän tarkoituksesta ja mielekkyydestä johtaa ahdistuneisuuteen ja masennukseen. Kuvaillessaan tätä tilannetta meidän ajallamme Bahá'u'lláh toteaa:

Voimme helposti huomata, miten koko ihmiskuku on suurten ja arvaamattomien ahdistusten saartamana. Näemme sen riutuvan sairastuoteellansa, tuskissansa ja toivotonna. Ne, jotka ovat omahyväisyytensä huumassa, ovat tunkeutuneet ihmiskunnan ja erehtymättömän jumalallisen lääkärin välille. Katsokaa, miten he ovat juoniensa verkkoon kietoneet kaikki ihmiset, itsensä mukaan lukien. He eivät löydä sairauden syytä eivätkä tiedä siihen parannusta. He ovat luulleet suoraa vääräksi ja kuvitelleet ystäväänsä viholliseksi.⁵¹

Kun kukin jumalallisista sysäyksistä on ehdyttänyt luomisvoimansa, prosessi toistuu. Uusi Jumalan ilmaisija ilmestyy tuoden täydemmän mitan jumalallista innoitusta seuraavaan vaiheeseen ihmiskunnan herättämisessä ja sivistämisessä:

Ajattele hetkeä, jona Jumalan ylhäisin ilmaisija itsensä ihmisille paljastaa. Ennen kuin tuo hetki koittaa, on ikaikainen olento, jota ihmiset eivät vielä tunne ja joka ei vielä ole Jumalan sanaa ilmoittanut, itse kaiken tietävä maailmassa, jossa ainutkaan ihminen ei hänestä tiedä. Hän on totisesti Luoja ilman luomakuntaa. – – Tämä on totisesti se päivä, josta on kirjoitettu: ”Kenen on valtakunta oleva tänä päivänä?” Eikä tavata ketään, joka olisi valmis vastaamaan.⁵²

Kunnes edustava poikkileikkaus ihmiskunnasta alkaa vastata uuteen ilmoitukseen ja uudet henkiset ja yhteiskunnalliset perusmallit alkavat muotoutua, ihmiset elävät henkisesti ja moraalisesti aiempien jumalallisten sysäysten viime vaikutusten varassa. Yhteiskunnan rutiinitehtävät voidaan suorittaa tai jättää suorittamatta, lakeja voidaan noudattaa tai pilkata, sosiaalinen ja poliittinen kokeilunhalu voi leimahtaa tai tukahtua, mutta uskon juuret – joita ilman mikään yhteiskunta ei voi pitkään kestää – on imetty kuiviin. Aikakauden päättyessä, maailman lopun koittaessa, henkisesti ajattelevat ihmiset alkavat jälleen kääntyä luovan alkulähteen puoleen. Vaikka tästä johtuva prosessi olisi kuinka kömpelö tai häiritsevä ja vaikka jotkut harkituista vaihtoehtoista olisivat kuinka mauttomia tai epätoivottavia tahansa, tällainen etsintä on vaistomainen reaktio sen tiedostamiseen, että ihmiskunnan järjestäytynyt elämä on keskeisiltä osiltaan murenemassa.⁵³ Uuden ilmoituksen vaikutukset ulottuvat Bahá'u'lláhin mukaan kaikkialle eivätkä rajoitu tämän ilmoituksen keskipisteenä olevan jumalallisen ilmaisijan elämään ja opetuksiin. Vaikka niitä ei sellaisiksi ymmärretäkään, nuo vaikutukset leviävät yhä laajemmalle eri aloilla paljastaen ristiriitaisuudet yleisissä olettamuksissa ja yhteiskunnassa sekä kiihdyttäen mielekkyyden etsintää.

Toisiaan seuraavien ilmaisijoiden tuleminen on Bahá'u'lláhin selityksen mukaan olemassaolon erottamaton ulottuvuus, ja se on jatkuva hamaan tulevaisuuteen:

Jumala on lähettänyt alas sanansaattajiaan Mooseksen ja Jeesuksen jälkeen, ja yhäti on Hän niin tekevä aina siihen asti, kunnes tulee ”loppu jolla ei loppua ole”. – ⁵⁴

JUMALAN PÄIVÄ

Bahá'u'lláh pitää inhimillisen tietoisuuden kehityksen päämääränä loputonta täydellistymistä. Luomisen tarkoituksena on, että Jumalan täydellisyydet heijastuisivat Hänen luomakuntansa kuvastimessa ja että

– – joka ihminen voi itse omakohtaisesti todistaa Herransa ilmaisijan aseman, että totisesti ei ole muuta Jumalaa kuin Hän ja että jokainen voi siten raivata tiensä todellisuuksien huipulle, kunnes kukaan ei mietiskele kerrassaan mitään näkemättä siinä Jumalaa.⁵⁵

Kulttuurihistoriallisessa mielessä toisiaan seuranneiden jumallisten ilmaisijoiden tavoitteena on ollut valmistaa inhimillistä tietoisuutta ihmisrodun yhdistymiseen yhdeksi eheäksi kokonaisuudeksi, joka organismin tavoin kykenisi omaksumaan vastuun kollektiivisesta tulevaisuudestaan. Bahá'u'lláh toteaaakin: ”Teidän Herranne, kaikkein armahtavaisin, vaalii sydämessänsä toivoa nähdä koko ihmiskunta yhtenä sieluna ja yhtenä ruumiina.”⁵⁶ Vasta sitten, kun ihmiskunta on hyväksynyt orgaanisen ykseytensä, se voi kohdata edes välittömät haasteensa saati niitä, jotka ovat edempänä. Siksi Bahá'u'lláh korostaakin, että ”ihmiskunnan hyvinvointia, sen rauhaa ja turvallisuutta ei voida saavuttaa, ellei ja ennen kuin sen ykseys on lujasti vakiintunut.”⁵⁷ Vain yhdistynyt globaalinen yhteiskunta voi tarjota lapsilleen sellaisen sisäisen varmuuden tunteen, mihin Bahá'u'lláh viittaa eräässä rukouksessaan:

Minkä tahansa velvoitteen oletkin palvelijoillesi määrännyt mittaamattomasti ylistää Sinun majesteettiuttasi ja kirkkauttasi, se on vain osoitus armostasi heitä kohtaan, jotta he voisivat kohota sisimmälle olemuksellensa suotuun asemaan – oman itsensä tuntemisen asemaan.⁵⁸

Paradoksaalista kylläkin, vain saavuttamalla todellisen ykseytensä ihmiskunta voi täysin edistää moninaisuuttaan ja osiensa yksilöllisyyttä. Tämä on päämäärä, jota ovat palvelleet kaikkien historian tuntemien Jumalan ilmaisijoiden tehtävät, ”yhden lauman ja yhden paimenen”⁵⁹ päivä. Sen saavuttaminen on Bahá’u’lláhin mukaan jumalallisen sivistyksen nykyvaihe, johon ihmiskunta on nyt siirtymässä.

Vaikuttavimpiin vertauksiin paitsi Bahá’u’lláhin myös Bábin kirjoituksissa kuuluu ihmisrodun kehityskausien rinnastaminen yksittäisen ihmisen ikäkausiin. Ihmiskunta on käynyt yhteisöllisessä kehityksessään läpi erilaisia vaiheita, jotka muistuttavat vauvaiän, lapsuuden ja nuoruuden vaiheita ihmisyksilöiden kypsymisessä. Olemme nyt aloittelemassa kollektiivista aikuistumistamme uudennaisiin kyvyin ja mahdollisuuksiin, joista meillä on vasta hämärä aavistus.⁶⁰

Tältä pohjalta ei ole vaikeaa ymmärtää, miksi Bahá’u’lláh asettaa opetuksissaan etusijalle ykseyden periaatteen. Ihmiskunnan yhdistyminen on aluillaan olevan uuden aikakauden henki. Sen oltava lähtökohta ja koetinkivi kaikille ehdotuksille ihmisten elinolojen parantamisesta. Koska, kuten Bahá’u’lláh painottaa, on olemassa vain yksi ihmisrotu, perinteiset käsitykset tietyn rodun tai kansallisuuden jonkinlaisesta ylemmyydestä muihin nähden ovat perusteettomia. Samoin koska kaikki Jumalan sanansaattajat ovat toimineet yhden ainoan jumalallisen tahdon välittäjinä, heidän ilmoituksensa ovat koko ihmisrodun kollektiivista hengenperintöä, jonka muodostaman kokonaisuuden laillisia perillisiä ovat kaikki ihmiset maailmassa. Pitäytyminen minkäänlaisissa ennakkoluuloissa on sekä

vahingollista yhteiskunnan eduille että vastoin Jumalan tahtoa ajallemme:

Oi maailman kamppailevat kansat ja sukukunnat! Kääntäkää kasvonne ykseyttä kohden ja suokaa sen valon kirkkaiden luoda teille loistettansa. Kokoontukaa yhteen ja päätäkää Jumalan itsensä tähden kitkeä pois kaikki, mikä synnyttää kiistoja keskuudessanne. Ei voi olla minkäänlaista epäilystä siitä, että maailman kansat, kuuluvatpa ne mihin rotuun tai uskontoon tahansa, saavat innoituksensa samasta taivaallisesta lähteestä ja ovat saman Jumalan alamaisia. Erot niissä määräyksissä, joiden alaisuudessa ne elävät, olisi nähtävä noiden määräysten ilmaisemisen ajankohdan erilaisista tarpeista ja vaatimuksista johtuviksi. Muutamaa ihmisten turmeltuneisuuden tuomaa määräystä lukuunottamatta ne ovat kaikki Jumalan säätämiä ja hänen tahtonsa ja tarkoituksensa heijastumia. Nouskaa ja uskon voimalla varustautuneina murskatkaa turhanaikaisten kuvitelmienne jumalat, nuo keskuudessanne esiintyvän eripurin kylväjät. – –⁶¹

Ykseys on Bahá'u'lláhin kirjoitusten kantavia teemoja: ”Ykseyden pyhättö on pystytetty; älkääte siis pitäkö toinen toistanne muukalaisina.”⁶² ”Seurustelkaa kaikkien uskontojen seuraajien kanssa ystävyden ja toveruuden hengessä.”⁶³ ”Te olette yhden puun hedelmiä ja yhden oksan lehtiä.”⁶⁴

Ihmiskunnan aikuistumisprosessi on ilmentynyt sen yhteisöllisen järjestyksen kehityksessä. Alkaen perheyksiköistä sen erilaisista suurperheen tapaisista laajentumista ihmiskunta on kehittänyt vaihtelevalla menestyksellä yhteiskuntia, jotka ovat perustuneet klaanin, heimon ja kaupunkivaltion sekä viime aikoina kansallisvaltion ja kansakunnan yhteenkuuluvuuteen. Nämä asteittain laajentuneet ja monipuolistuneet sosiaaliset ympäristöt tarjoavat ihmisen kyvyille sekä virikkeitä että kehitysnäkymiä. Tämä kehitys on vuorostaan johtanut yhä uusiin muunnelmiin

yhteiskuntarakenteissa. Siten ihmiskunnan aikuistumiseen on välttämättä liityttävä yhteisöllisen järjestyksen kokonaisvaltainen uudistus. Uuden yhteiskunnan on kyettävä yhdistämään kansojen koko kirjo sekä hyödyntämään vuosituhansien kulttuuristen kokemusten jalostamat taidot ja näkemykset kaikessa laajuudessaan:

Tämä on se päivä, jona Jumalan loistavimmat suosionosoitukset ovat tulvineet ihmisten ylle, päivä, jona Hänen ylevin armonsa on virrannut kaikille luoduille. Kaikkien maailman kansojen velvollisuus on sopia erimielisyytensä ja täydellisessä ykseydessä ja rauhassa asustaa hänen huolenpitonsa ja laupeutensa puun siimeksessä. – – Pian nykyinen järjestys kääritään kokoon ja uusi levitetään sen sijalle. Her-rasi totisesti puhuu totuuden, ja Hän on kaiken näkymättömän tuntija.⁶⁵

Tärkein keino yhteiskunnan uudistamisessa ja maailman yhdistämisessä on Bahá'u'lláhin mukaan oikeudenmukaisuuden toteuttaminen ihmiskunnan asioissa. Tällä aiheella on keskeinen sija Hänen opetuksissaan:

Ihmisten valona on oikeudenmukaisuus. Älkääte tukahduttako sitä sorron ja mielivallan vastatuulilla. Oikeudenmukaisuuden tarkoituksena on ykseyden ilmentyminen ihmisten keskuudessa. Jumalaisen viisauden valtameri hyökyy tämän ylhän sanan sisällä, kun sitä vastoin kaikki mailman kirjat eivät voi tyhjentävästi sisältää sen sisäistä merkitystä.⁶⁶

Myöhemmissä kirjoituksissaan Bahá'u'lláh selvitti tämän periaatteen merkitystä ihmiskunnan aikuistumisen ajalle. ”Naiset ja miehet ovat olleet ja tulevat aina olemaan yhdenvertaisia Jumalan silmissä”,⁶⁷ Hän vakuuttaa huomauttaen sivistyksen etenemisen edellyttävän yhteiskunnallisten asioiden järjestämistä niin, että

tämä totuus käy täysin ilmi. Maapallon luonnonvarat ovat koko ihmiskunnan omaisuutta eivätkä kuulu millekään kansalle. Eri-laiset lahjoitukset yhteiseen taloudelliseen hyvinvointiin ansaitsevat tunnustusta, mutta useimpia maailman maita niin markkina-kuin suunnitelmatalouksissakin nykyisin rasittavat rikkauden ja köyhyyden äärimmäisyydet on poistettava.

JULISTUS KUNINKAILLE

Monet edellä lainatuista kirjoituksista syntyivät uudelleen virinneen vainon oloissa. Pian maanpakolaisten saavuttua Konstantinopoliin kävi näet ilmeiseksi, että Bahá'u'lláhin matkansa aikana saamat kunnianosoitukset olivatkin olleet vain lyhyt välinäytös. Ottomaanivallanpitäjien päätös siirtää tämä "bábí"-johtaja kumppaneineen valtakunnan pääkaupunkiin eikä johonkin syrjäiseen provinssiin oli hälyttävä uutinen Persian hallitusvirkailejoille.⁶⁸ Peläten, että "bábilaisten" vaikutusvalta kasvaisi Konstantinopolissa samalla tavalla kuin Bagdadissa ja voitaisi tällä kertaa puolelleen paitsi sympatiaa ehkä myös varsinaista kannatusta Turkin sulttaanin hovissa, Persian suurlähettiläs vaati painokkaasti maanpakolaisten karkottamista syrjäseuduille. Hän perusteli vaatimustaan väittämällä, että uuden uskonnollisen sanoman leviäminen pääkaupungissa johtaisi paitsi uskonnollisiin myös poliittisiin mullistuksiin.

Aluksi ottomaanihallitus torjui painostuksen. Pääministeri 'Alí Páshá oli maininnut länsimaisille diplomaateille käsityksensä, että Bahá'u'lláh on "erittäin merkittävä mies, moitteettomasti käytäytyvä, vaatimattomasti elävä ja mitä kunnianarvoisin hahmo". Hänen opetuksensa ansaitsivat ministerin mielestä "korkean arvostuksen", koska ne ehkäisivät valtakunnan alamaaisina olleiden juutalaisten, kristittyjen ja islamilaisten välisiä uskonnollisia ristiriitoja.⁶⁹

Vähitellen kehittyi kuitenkin jonkinasteinen vihamielisyys ja epäily. Ottomaanien pääkaupungissa poliittista ja taloudellista

valtaa käyttivät hovivirkailijat, jotka harvoja poikkeuksia lukuunottamatta olivat jokseenkin epäpäteviä. Lahjukset voitelivat hallintokoneiston toiminnan, ja pääkaupunki veti kuin magneetti puoleensa joukoittain suosiota ja vaikutusvaltaa tavoittelevia nousukkaita valtakunnan joka kolkasta ja kauempaakin. Vallitseva käytäntö oli, että jokaisen toisesta maasta tai jostakin autonomisesta ruhtinaskunnasta tulevan vähänkään huomattavamman henkilön odotettiin heti saavuttuaan Konstantinopoliin liittyvän niihin suojeluksen pyytäjiin, joita alati tungeksi pashojen ja ministerien vastaanottosaleissa sulttaanin hovissa. Millään ryhmällä ei kuitenkaan ollut huonompi maine kuin Persian poliittisten pakolaisten keskenään kilpailevilla ryhmittymillä, jotka tunnettiin sekä lipevyydestään että tunnottomuudestaan.

Niiden ystävien pettymykseksi, jotka kehottivat Bahá'u'lláhia hyödyntämään Persian hallituksen vastaista mielialaa ja kärsimystensä herättämää myötätuntoa, Hän teki selväksi, ettei Hänellä ollut mitään pyyntöjä esitettävänä. Vaikka useat hallitusvirkamiehet vierailivat Hänelle osoitetussa talossa, Hän ei käyttänyt heitä hyväkseen. Hän selitti olevansa Konstantinopolissa sulttaanin vieraana tämän kutsusta ja keskittyvänsä henkisiin ja moraalsiin asioihin.

Monia vuosia myöhemmin Persian suurlähettiläs Mirzá Husayn Khán, muistellessaan virkamatkaansa ottomaanipääkaupunkiin ja valitellessaan maanmiestensä ahneuden ja epäluotettavuuden Persian maineelle aiheuttamaa vahinkoa Konstantinopolissa, esitti yllättävän suoran kunnianosoituksen Bahá'u'lláhin käytöksen tuona lyhyenä aikana antamalle esimerkille.⁷⁰ Tuolloin hän oli kuitenkin alaisineen käyttänyt tilannetta hyväksi selittämällä sen maanpakolaisen viekkaaksi keinoksi peitellä salaiset vehkeilynsä yleistä turvallisuutta ja valtionuskontoa vastaan. Tällä tavoin painostettuina ottomaanivallanpitäjät lopulta antoivat periksi ja tekivät päätöksen Bahá'u'lláhin siirtämisestä perheineen Adrianopolin kaupunkiin. Päätös pantiin kiireesti toimeen, ja muutto tehtiin poikkeuksellisen ankaran talven aikana.

Maanpakolaiset majoitettiin perillä huonokuntoisiin rakennuksiin, joissa he vailla riittävää vaatetusta ja muita tarvikkeita joutuivat kestäämään vuoden verran suuria kärsimyksiä. Vaikka he eivät olleet saaneet syytettä mistään rikoksesta eivätkä siten mahdollisuutta puolustautua oikeudessa, oli selvää, että heistä oli mielivaltaisesti tehty valtion vankeja.

Uskontohistorian näkökulmasta Bahá'u'lláhin karkotuksissa ensin Konstantinopoliin ja sitten Adrianopoliin on mielenkiintoista symboliikkaa. Ensimmäistä kertaa Jumalan ilmaisija – pian maailmanlaajuisen levinneisyyden saavuttavan itsenäisen uskonnon perustaja – oli ylittänyt tuon kapean salmen, joka erottaa Aasian Euroopasta, ja astunut ”länteen”. Kaikki muut suuret maailmanuskonnot olivat saaneet alkunsa Aasiassa ja niiden perustajien toiminta oli heidän julistautumistensa jälkeen rajoittunut tuohon maanosaan. Viitaten siihen, että aiemmat uskontojärjestelmät ja etenkin Aabrahamin, Kristuksen ja Muḥammadin ilmoitukset olivat tuottaneet tärkeimmät vaikutuksensa sivistyksen kehitykseen länteenpäin suuntautuneen laajentumisensa aikana, Bahá'u'lláh ennusti, että sama tapahtuisi tänä uutena aikana, mutta paljon suuremmassa mitassa: ”Idässä on Hänen ilmoituksensa valo sarastanut, lännessä ovat Hänen valtiutensa merkit ilmestyneet. Tutkiskelkaa tätä sydämessänne, oi ihmiset – –.”⁷¹

Siten ei ehkä ole yllättävää, että Bahá'u'lláh valitsi tämän hetken julkistaakseen ilmoitustehtävänsä, joka oli jo hiljalleen saanut Bábin seuraajien kannatusta kaikkialla Lähi-idässä. Hän muotoili julistuksensa sarjaksi lausuntoja, jotka kuuluvat ainutlaatuisimpiin asiakirjoihin uskontojen historiassa. Niissä Jumalan ilmaisija puhuttelee ”maailman kuninkaita ja hallitsijoita” tiedottaen heille Jumalan päivän koittamisesta, viitaten toistaiseksi näkymättömiin mutta jo eri puolilla maailmaa virinneisiin muutoksen tuuliin ja kutsuen heitä Jumalan ja kanssaihmistensä uskottuina nousemaan ja palvelemaan ihmiskunnan yhdistymisprosessia. Bahá'u'lláh sanoi, että koska heidän alamaistensa kunnioittivat heitä ja suurimmalla osalla heistä oli rajaton yksinvalta, oli

heidän vallassaan osallistua uuden maailmanjärjestyksen toteuttamiseen, jota Hän kutsui ”kaikkein suurimmaksi rauhaksi” ja jota luonnehtisi ykseys ja elävöittäisi jumalallinen oikeudenmukaisuus.

Nykyaikaisen lukijan on erittäin vaikeaa kuvitella sitä moraalista ja älyllistä ilmapiiriä, jossa nuo hallitsijat 1800-luvulla elivät. Heidän elämäkerroistaan ja yksityisestä kirjeenvaihdostaan selviää, että he tietyin poikkeuksin olivat yleensä henkilökohtaisesti hurskaita ja osallistuivat näkyvästi kansakuntiansa hengelliseen elämään, useimmiten valtionuskontojensa päämiehinä, vakuuttuneina *Raamatun* tai *Qur’ánin* erehtymättömistä totuuksista. Valtansa oikeutuksen useimmat heistä perustelivat jumalallisella valtuutuksella vedoten asiantuntevasti pyhän kirjansa tiettyihin katkelmiin. He olivat Jumalan voidellut. Profetiat ”myöhemmistä ajoista” ja ”Jumalan valtakunnasta” eivät heille olleet myyttejä tai vertauksia vaan todellisuuksia, joiden varassa koko moraalinen järjestys lepäsi ja joissa heidät itsensä kutsuttaisiin tekemään Jumalalle tiliä toimistaan Hänen sijaishallitsijoinaan. Tällainen siis oli niiden maailmankatsomus, joille Bahá’u’lláh osoitti julistuskirjelmänsä:

Oi maailman kuninkaat! Hän, joka on kaikkien korkein Herra, on tullut. Valtakunta on Jumalan, kaikkivaltaisen suojelijan, itseolevan. – – Tämä on ilmoitus, jolle ei mikään, minkä te omistatte, milloinkaan voi vetää vertaa, jospa sen vain tietäisitte. – –

Varokaa, ettei ylpeys estä teitä tuntemasta ilmoituksen alkulähdettä eivätkä tämän maailman asiat verhon lailla erota teitä Hänestä, joka on taivaan Luoja. – – Jumalan vanhurskauden kautta! Me emme suinkaan tahdo anastaa teiltä valtakuntianne. Meidän tehtävämme on valloittaa ja saada omaksemme ihmisten sydämet. – –⁷²

Tietäkää, että köyhät ovat Jumalan teille luottama omaisuus. Varokaa, ettette petä Hänen luottamustansa, ette

kohtele heitä epäoikeudenmukaisesti ettekä vaella petolisten polkuja. Teidät varmasti vaaditaan tekemään tiliä luottamustehtävästänne sinä päivänä, jona oikeudenmukaisuuden vaaka asetetaan, jona jokaiselle annetaan ansionsa mukaan, jona kaikkien ihmisten, niin rikkaiden kuin köyhienkin, teot punnitaan. – –

Tutkikaa Meidän asiaamme ja tutustukaa siihen, mikä Meitä on kohdannut, ratkaiskaa oikeudenmukaisesti Meidän ja vihollistemme välillä ja olkaa niitä, jotka toimivat oikeamielisesti lähimmäistensä kohtaan. Jos ette pysäytä sortajan kättä, jos ette suojele sorrettujen oikeuksia, niin minkä nojalla te ihmisten keskuudessa ylvästelette?⁷³

Ellette ota varteen niitä neuvoja, jotka Me tässä muistiossa olemme – – ilmoittanut, Jumalan rangaistus on ahdistava teitä joka taholta ja Hänen oikeutensa tuomio teille lankeava. Sinä päivänä teillä ei ole oleva valtaa Häntä vastustaa ja silloin te olette oman voimattomuutenne toteava. – –⁷⁴

Bahá'u'lláhin näkemys ”kaikkein suurimmasta rauhasta” ei saanut vastakaikua silloisilta hallitsijoilta. Nationalistinen laajentumispyrkimys ja imperialistinen valloitushalu villitsi paitsi kuninkaita myös parlamentaarikkoja, akateemikkoja, taiteilijoita, lehdistöä ja kirkkokuntia länsimaisen voittokulun intomielisiksi puolestapuhujiksi. Kaikkein puolueettomimmat ja ihanteellisimmatkin yhteiskunnalliset uudistusehdotukset valjastettiin nopeasti palvelemaan jotakin niistä uusista ideologioista, joita dogmaattisen materialismin hyöky vyörytti esiin. Idässä islamilainen maailma, joka itsetietoisuutensa huumassa katsoi edustavansa kaikkea, mitä ihmiskunta ikinä pystyy oppimaan tai tietämään Jumalasta ja totuudesta, vajosi vääjäämättä syvemmälle tietämättömyyteen, välinpitämättömyyteen ja juroon vihamielisyyteen kaikkia muita kohtaan, jotka kieltäytyivät tunnustamasta tätä hengellistä ylemmyyttä.

Kun otetaan huomioon aiemmat tapahtumat Bagdadissa, vaikuttaa yllättävältä, etteivät ottomaanivallanpitäjät osanneet ennakoita, mitä seuraisi Bahá'u'lláhin siirtämisestä toiseen suureen maakunnalliseen pääkaupunkiin. Yhdessä vuodessa Adrianopoliin asettumisensa jälkeen oli heidän vankinsa herättänyt ensin kiinnostusta ja sitten ihailua piireissä, joihin kuului alueen hallinnon ja älymystön huomattavimpia henkilöitä. Persian konsulivirkailijoiden kauhuksi ihailijoista innokkaimpia olivat maakunnan kuvernööri Khurshid Páshá ja sunnilaisten uskonnollinen johtohahmo Shaykhu'l-Islám. Niin viranomaiset kuin kansakin pitivät tätä maanpakolaista moraalifilosofina ja pyhimyksenä, jonka opetusten voima näkyi paitsi Hänen oman elämänsä esimerkissä myös siinä käytöksen muutoksessa, jonka he saivat aikaan niissä lukuisissa pyhiinvaeltajissa, jotka Hänet nähdäkseen joukoittain vaelsivat Persiasta tähän syrjäiseen Turkin valtakunnan kolkkaan.⁷⁵

Nämä odottamattomat käännteet saivat Persian suurlähettilään ja hänen virkaveljensä vakuuttuneiksi siitä, että olisi vain ajan kysymys, milloin bahá'í-liike, jonka leviäminen jatkui edelleen Persiassa, vakiinnuttaisi asemansa merkittävänä vaikuttajana Persian naapurivaltakunnassa. Horjuva ottomaani-imperiumi joutui historiansa tässä vaiheessa koko ajan kamppailemaan torjuakseen tsaarin Venäjän ajoittaiset valloitusyritykset, hallinnassaan olevien kansojen kapinat ja näennäisen ystävällismielisten Iso-Britannian ja Itävallan hallitusten juonittelut eräiden turkkilaisalueiden liittämisestä niiden omiin valtakuntiin. Nämä poliittisesti epävakaaat olot Turkin eurooppalaisissa maakunnissa tarjosivat uusia ja ajankohtaisia perusteita suurlähettilään vetoomukselle, että maanpakolaiset karkotettaisiin johonkin etäiseen siirtokuntaan, missä Bahá'u'lláhilla ei enää olisi yhteyksiä vaikutusvaltaisiin turkkilaisiin tai länsimaisiin piireihin.

Kun Turkin ulkoministeri Fu'ád Páshá kävi Adrianopolissa, hän hämmästyi saadessaan tietää, kuinka laajalle Bahá'u'lláhin

maine oli kiirinyt kaupungissa ja muualla maakunnassa. Tämä tieto näytti antavan uskottavuutta Persian lähetystön vaatimuksille. Vallinneessa mielipideilmastossa hallitus äkkiä päättikin eristää vieraansa ankarin toimenpitein. Varoituksetta Bahá'u'lláhin talon ympärille asetettiin eräänä aamuna sotilasvartio, ja maanpakolaisia kehoitettiin valmistautumaan matkalle tuntemattomaan määränpäähän.

Lopulliseksi karkotuspaikaksi valittiin 'Akkán linnakekaupunki Pyhän maan rannikolla. Se oli pahamaineinen koko valtakunnassa huonon ilmaston ja monien tautien tartuntavaaran vuoksi. Ottomaanivaltio käytti 'Akkáa vankilasiirtolana vaarallisille rikollisille, joiden odotettiin menehtyvän siellä kuoliaaksi ennen pitkää. Bahá'u'lláh, Hänen perheensä jäsenet ja joukko Hänen kanssaan karkotettuja seuraajia saapuivat sinne elokuussa 1868. Kahden vuoden ajan he joutuivat kokemaan kärsimyksiä ja mielivaltaa itse linnakkeen muurien sisäpuolella, ja sitten heidät asetettiin kotiarestiin lähellä sijaitsevaan rakennukseen, jonka omisti paikallinen kauppias. Pitkään paikallinen asujaimisto vältteli näitä maanpakolaisia, sillä heitä oli julkisissa saarnoissa varoitettu ”persialaisten Jumalasta”, jota kuvailtiin paitsi yleisen järjestyksen viholliseksi myös jumalanpilkan ja moraalittomien aatteiden julistajaksi. Useita tuon pienen maastakarkotettujen ryhmän jäseniä menehtyi näissä puutteellisissa ja ankeissa oloissa.⁷⁶

Jälkikäteen tarkasteltuna näyttää suorastaan ironiselta, että Pyhän maan valitseminen Bahá'u'lláhin pakkoeristyksen paikaksi johtui uskonnollisten ja valtiollisten vihollisten aikeesta tukahduttaa Hänen hengellinen vaikutuksensa. Palestiina oli ja on alue, jota kolme suurta monoteistista uskontoa kunnioittaa paikkana, missä Jumalan ja ihmisen maailmat kohtaavat. Sillä oli silloin – samoin kuin tuhansien vuosien ajan sitä ennen – ainutlaatuinen asema ihmisten odotuksissa. Vain muutamaa viikkoa ennen Bahá'u'lláhin saapumista pääosa saksalaisen protestanttisen temppeleliäisliikkeen johtajistosta purjehti Euroopasta perustamaan Karmelin vuoren juurelle siirtokuntaa ottaakseen siellä

vastaan Kristuksen, jonka tulemisen he uskoivat olevan lähellä. Bahá'u'lláh in vankilaa vastapäätä 'Akkán lahden toiselle puolen he rakensivat rivistön pientaloja, joista useiden ikkunan ja ovenkamanoiden yllä on yhä nähtävissä heidän kaivertamansa lauseet, kuten "Der Herr ist nahe" (Herra on lähellä).⁷⁷

'Akkássa Bahá'u'lláh jatkoi yksittäisille hallitsijoille osoittamien-sa kirjeiden sarjaa, jonka sanelemisen Hän oli aloittanut Adriano-polissa. Useat niistä sisälsivät varoituksia Jumalan tuomiosta heidän välinpitämättömyydelleen ja leväperäisyydelleen. Nuo varoitukset herättivät kiihkeää julkista keskustelua eri puolilla Lähi-itää. Vajaan kahden kuukauden kuluttua maanpakolaisten saapumisesta tähän vankilakaupunkiin esimerkiksi ottomaanien ulkoministeri Fu'ád Páshá, jonka väärintulkinnat olivat osaltaan jouduttaneet karkotusta, erotettiin äkillisesti virastaan, ja hän kuoli Ranskassa sydänkohtaukseen. Tapahtuman yhteydessä esitettiin julkilausuma, jossa ennustettiin hänen virkaveljensä, pääministeri 'Alí Páshán varhainen erottaminen, sulttaanin vallastasyökseminen ja kuolema sekä Turkin eurooppalaisten alueiden menetys – joukko mullistuksia, jotka toteutuivat toinen toistaan seuraten.⁷⁸

Kirje keisari Napoleon III:lle varoitti, että hänen valtansa vilpilisyyden ja väärinkäytösten vuoksi

on kuningaskuntasi joutuva sekasorron tilaan ja valtakuntasi luisuva käsistäsi rangaistuksena toimistasi. – – Onko loistosi tehnyt sinusta ylpeän? Kautta elämäni! Se ei tule säilymään. – –⁷⁹

Ranskan tuhoon tuomitusta sodasta Preussia vastaan ja Napoleon III:n siitä seuranneesta kukistumisesta, mikä tapahtui vain vajaa vuosi tämän kirjelmän jälkeen, on tunnettu Ranskan 1800-luvun poliittisen historian nykytutkija Alistair Horne kirjoittanut:

Historia ei kenties tunne tätä hätkähdyttävämpää esimerkkiä ilmiöstä, jota kreikkalaiset kutsuivat termillä *peripeteia*

– kauhea romahdus ylväistä korkeuksista. Varmaankaan mikään muu kansakunta ei uudella ajalla ole yhtä yltäkylläisen loisteliaana ulkoisesti ja vauraana aineellisesti joutunut pahemmin nöyryytetyksi niin lyhyessä ajassa.⁸⁰

Vain muutamaa kuukautta ennen niitä odottamattomia tapahtumia Euroopassa, jotka johtivat Kirkkovaltion valloittamiseen ja Rooman liittämiseen Italian uuteen kuningaskuntaan, paavi Pius ix:lle osoitettu kirjelmä oli kehottanut tätä:

Jätä valtakuntasi kuninkaille ja astu ulos asunnostasi, kohottaen kasvosi kohti Jumalan valtakuntaa. – – Ole kuten Her-rasi on ollut. – – Totisesti, sadonkorjuun aika on koittanut ja kaikki on erotettu toisistaan. Oikeudenmukaisuuden astioihin Hän on varastoinut sen, minkä hyväksi näki, ja heittänyt tuleen sen, mikä on tuleen omiaan. – –⁸¹

Erityisen enteellinen oli eräs katkelma tämän samaisen kauden kirjoituksista Bahá'u'lláhin hahmottaessa etäisempiä tapahtumia Saksassa. Preussin kuningas Vilhelm I, jonka hallitus oli tarkoituksellisesti provosoinut Ranskan murskatappioon ja uuden ”Saksan keisarikunnan” luomiseen johtaneen sodan, sai varoituksen:

Oi Reinin rannat! Olemme nähnyt teidät hurmeen peittäminä, sillä koston miekat oli kohotettu teitä vastaan, ja vielä toisenkin kerran te joudutte sen kokemaan. Ja Me kuulemme Berliinin vaikeruksen, vaikka se tänä päivänä kukoistaa verrattomassa loistossa.⁸²

Perin toisenlaisia ovat sävyltään kaksi muuta kirjelmää, joista toinen on osoitettu kuningatar Viktorialle ja toinen ”Amerikan hallitsijoille ja sen tasavaltojen presidenteille”. Edellinen ylistää sitä uranuurtavaa saavutusta, mitä edustaa orjuuden poistaminen kaikkialla brittiläisessä imperiumissa, ja suosittaa

kansanedustuslaitoksen periaatetta.⁸³ Jälkimmäinen alkaa Jumalan päivän kuulutuksella ja päättyy haasteeseen, jolle suoraanaisena toimeksiantona ei löydy vastaavuutta missään muussa kirjelmässä: ”Tukekaa murtuneita oikeudenmukaisuuden käsin ja murskatkaa suurellinen sortaja Herranne, säätäjän, viisaimman käskyjen vitsalla.”⁸⁴

USKONTO VALONA JA PIMEYTENÄ

Bahá'u'lláhin ankarin tuomio on kuitenkin varattu niille esteille, joita kautta koko historian laitostunut uskonto on pystyttänyt ihmiskunnan ja Jumalan ilmoitusten välille. Yleisen taikauskon innoittamalla ja väärinkäytetyn älyn täydellistämällä dogmeilla on toistuvasti tukahdutettu tuota jumalallista prosessia, jonka tarkoitus on kaikkina aikoina ollut hengellinen ja moraalinen. Yhteisöelämän lujittamiseksi ilmaistut sosiaalisen kanssakäymisen lait on väännelty perustaksi vaikeaselkoisille oppi- ja seremoniarakennelmille, jotka ovat muodostuneet rasitukseksi tavalliselle kansalle, minkä etua niiden alunperin piti palvella. Vieläpä järjen käyttöä on tietoisesti estetty, vaikka se on inhimillisen kehityksen perusväline. Tuloksena on katkos uskon ja tieteen välisessä vuorovaikutuksessa, johon sivistynyt elämä perustuu.

Tämän surullisen tarinan vuoksi uskonnolla on maailmanlaajuisesti huono kaiku. Ja mikä pahinta, laitostuneesta uskonnosta on sinänsä tullut mitä elinvoimaisin vihan ja sodan syy maailman kansojen keskuudessa. Bahá'u'lláh varoittikin yli sata vuotta sitten, että

uskonnollinen kiihkomielisyys ja viha ovat maailmaa kuluttava tuli, jonka raivoa kukaan ei kykene tukahduttamaan. Vain jumalallisen voiman käsi voi pelastaa ihmiskunnan tästä lohduttomasta kurimuksesta.⁸⁵

Vastuullisia ovat Bahá'u'lláhin mukaan ihmiskunnan uskonnolliset johtajat, joita Jumala on pitävä syypäinä tähän tragediaan, sillä he ovat väittäneet puhuvansa Hänen nimissään. Heidän pyrkimyksensä yksinoikeuteen Jumalan sanan selittämisessä ja sen käyttö heidän oman etunsa tavoittelun välineenä ovat olleet suurin yksittäinen este, jota vastaan sivistyksen kehitys on joutunut kamppailemaan. Itsekkäässä keinottelussaan monet heistä eivät ole epäröineet kohottaa kättään Jumalan sanansaattajia itseään vastaan näiden ilmaantuessa:

Kunakin aikakautena ovat uskontojen johtajat estäneet kansaansa pääsemästä ikuisen pelastuksen rannoille, koska he ovat pitäneet arvovallan ohjaksia mahtavassa otteessaan. Toiset ovat vallanhimossaan, toiset tietämättömydessään ja ymmärtämättömydessään olleet syynä kansaa kohdanneeseen menetykseen. Heidän tuellaan ja valtuuttamana on jokainen Jumalan profeetta joutunut juomaan uhrautumisen maljasta – –.⁸⁶

Kirjelmässään kaikkien uskontojen papeille Bahá'u'lláh varoittaa vastuusta, jonka he niin huolettomasti ovat historiassa omaksuneet:

Te olette kuin lähde. Jos se muuttuu, muuttuvat myös virrat, jotka siitä haarautuvat. Pelätkää Jumalaa ja lukeutukaa vanhurskaksiin. Samaten, jos ihmisen sydän turmeltuu, turmeltuvat myös hänen jäsenensä. Ja vastaavasti, jos puun juuri saastuu, saastuvat myös sen oksat ja sen vesat ja sen lehdet ja sen hedelmät.⁸⁷

Nuo lausunnot ilmaistiin uskonnollisen puhdasoppisuuden vielä vallitessa kaikkialla maailmassa, ja ne julistivat sen vallan todellisuudessa päättyneen ja pappissäädyn menettäneen roolinsa maailman historiassa: ”Oi jumaluusoppineitten joukko! Tulette

huomaamaan, ettei teillä täst'edes ole vähäisintäkään valtaa – –.”⁸⁸
Erityisen häikäilemättömälle vastustajalleen muslimipapistossa
Bahá'u'lláh sanoi:

Olet aivan kuin auringon viimeinen kimallus vuorenharjan-
teella. Pian se himmenee, niin kuin Jumala, kaiken omistava,
kaikkein korkein on säätänyt. Loistosi ja kaltaistesi loisto on
otettu pois. – –⁸⁹

Bahá'u'lláh ei arvostele uskonnollisen toiminnan organisoimis-
ta sinänsä vaan tällaisten voimavarojen väärinkäyttöä. Hän antaa
kirjoituksissaan auliin tunnustuksen, paitsi uskonnollisten laitos-
ten suurelle merkitykselle sivistyksen kehityksessä, myös maail-
man saamalle hyödyllä siitä uhrautumisesta ja ihmisrakkaudesta,
jotka ovat luonnehtineet kaikkien uskontokuntien hengenmiehiä
ja veljeskuntia:

Ne jumaluusoppineet – – joita todella kaunistaa tiedon ja
vanhurskaan luonteen koristus, ovat totisesti kuin maailma-
ruumiin pää ja kansakuntain silmät. – –⁹⁰

Pikemminkin Bahá'u'lláhin antama haaste kaikille ihmisille,
yhtä lailla uskoville ja epäilijöille, papeille ja maallikoille, on
tunnustaa ihmiskuntaa nykyisin vaivaavien seuraamusten johtu-
van uskonnollisen käyttövoiman kaikkialle levinneestä vääristy-
neisyydestä. Viimeksi kuluneen vuosisadan aikana tapahtunut
ihmisen vieraantumisen Jumalasta on katkaissut suhteen, johon
moraalimme elinvoima perustuu. Ihmisarvojen kehittämiseksi
ja ylläpitämiseksi olennaiset sielun luontaiset ominaisuudet ovat
yleismaailmallisesti taantuneet:

Ihmisten elävä usko Jumalaan sammuu joka maassa; mikään
muu kuin Hänen tervehdyttävä lääkkeensä ei voi sitä
virvoittaa. Jumalattomuuden syövyttävä vaikutus kalvaa

ihmisyhteisön ytimiä; mikä muu kuin hänen voimallisen ilmoituksensa eliksiiri voisi sen puhdistaa ja uudistaa? – – Vain Jumalan sana voi väittää näin suureen ja kauaskantoiseen muutokseen vaadittavan kyvyn omaavansa.⁹¹

MAAILMANRAUHA

Seuranneiden tapahtumien valossa ovat Bahá'u'lláhin tämän kauden kirjoituksissaan esittämät varoitukset ja vetoamukset osoittautuneet suorastaan järkyttävän osuviksi:

Oi te kansan valitsemat edustajat kaikissa maissa! – – Nähkää maailma ihmisruumiina, joka luomishetkellensä oli terve ja täydellinen, mutta jota ovat kohdanneet moninaisista syistä aiheutuvat vakavat vaivat ja sairaudet. Päiväksikään se ei saanut lievennystä; ei, vaan sen sairaus paheni pahenemistaan sen jouduttua sellaisten taitamattomien lääkärien hoitoon, jotka antoivat vapaan vallan omille haluillensa – –.

Tänä päivänä Me näemme maailman olevan sellaisten hallitsijain armoilla, jotka ovat ylpeydestä niin humaltuneet, etteivät he pysty selvästi erottamaan omaa parastansa, saati sitten tuntemaan ilmoitusta, joka on näin hämmästyttävä ja haastava. – –⁹²

Tänä päivänä maa julistaa julki viestinsä. Sitä raskauttavat väärintekijät, voisittepa sen vain tajuta. – –⁹³

Kaikki ihmiset on luotu viemään eteenpäin alati edistyvää sivistystä. Kaikkivaltias on todistajani: Ei ole ihmisen aseman mukaista käyttäytyä kuin metsän pedot. Hänen arvolensa sopivia hyveitä ovat pitkämielisyys ja armahtavaisuus, armeliaisuus ja laupeus maan kaikkia kansoja ja sukukuntia kohtaan. – –⁹⁴

Tänä päivänä liikehtii uusi elämä maailman kaikkien kansojen sisimmässä; kukaan ei kuitenkaan ole käsittänyt sen syytä eikä havainnut sen vaikutinta. Ajatelkaa lännen kansoja. Huomatkaa, miten ne tavoitellessaan sitä, mikä on turhaa ja merkityksetöntä, ovat uhranneet ja edelleenkin uhraavat lukemattomia ihmishenkiä sen saavuttamiseen ja edistämiseen. – –⁹⁵

Kaikissa asioissa on kohtuus suositeltavaa. Jos jokin viedään äärimmäisyyteen, se osoittautuu pahuuden lähteeksi. – – Maan uumenissa on outoja ja hämmästyttäviä asioita, mutta ne on kätkeyty ihmismieleltä ja ymmärrykseltä. Nämä asiat pystyvät muuttamaan maapallon koko ilmakehän, ja niiden saastutus on osoittautuva tappavaksi. – –⁹⁶

Myöhemmissä kirjoituksissaan, mukaan lukien ihmiskunnalle kollektiivisesti osoitetut, Bahá'u'lláh kehotti ottamaan askeleita kohti ”suurta rauhaa”. Nämä, Hän selvitti, lievittäisivät niitä kärsimyksiä ja järkytyksiä, joiden Hän näki olevan tulossa, kunnes maailman kansat omaksuvat Jumalan ilmoituksen ja sen kautta toteuttavat kaikkein suurimman rauhan:

On koittava aika, jolloin yleismaailmallisesti ymmärretään ihmisten laajamittaisen, kaikenkattavan kokouksen järjestäminen ehdottoman välttämättömäksi. Maailman hallitsijoiden ja kuninkaiden tulee siihen osallistua, ja heidän tulee sen neuvotteluissa ollessaan pohtia niitä tapoja ja keinoja, jotka laskevat maailman suuren rauhan perustan ihmisten keskuuteen. Sellaisen rauhan edellytyksenä on, että suurvaltat päättävät maailman kansojen levollisuuden tähden pysyä täydellisessä sovinnossa keskenään. Jos joku kuningas tarttuisi aseisiin toista vastaan, tulisi kaikkien muiden yksimielisesti nousta häntä estämään. Jos näin menetellään, eivät maailman kansakunnat enää tarvitse aseistusta, paitsi omien

valtakuntiansa turvallisuuden säilyttämiseksi ja sisäisen järjestyksen ylläpitämiseksi omilla alueillaan. – – Se päivä lähenee, jona maailman kaikki kansat ovat omaksuneet yhden yleismaailmallisen kielen ja yhteisen kirjoitustavan. Kun tähän päästään, voi ihminen, matkustipa hän mihin kaupunkiin tahansa, tuntea tulevansa kuin kotiinsa. – – Se todellakin on ihminen, joka tänä päivänä omistautuu koko ihmiskuntaa palvelemaan. – – Kunnia ei kuulu sille, joka rakastaa omaa maatansa, vaan paremminkin sille, joka rakastaa koko maailmaa. Maapallo on vain yksi maa ja ihmiskunta sen kansalaiset.⁹⁷

”EN OMASTA TAHDOSTANI”

Kirjelmässään Nāṣirīd-Dīn Sháhille, Persian hallitsijalle, Bahá'u'lláh pidättyy esittämästä mitään vankeudestaan Síyáh-Chálissa ja muista shaahin alaisten käsissä kokemistaan epäoikeudenmukaisuuksista. Sen sijaan Hän kertoo omasta roolistaan Jumalan suunnitelmassa:

Olin vain ihminen, muiden kaltainen, unessa vuoteellani, kun katso, Kaikkein Kirkkaimman henkäykset kävivät ylitseni tuoden Minulle tiedon kaikesta, mitä ollut on. Tämä ei tule Minulta, vaan Häneltä, joka on Kaikkivaltias, Kaikkitie-tävä. Ja Hän käski Minun korottaa ääneni maan ja taivaan välillä, ja sen tähden minua kohtasi se, mikä on saanut jokaisen ymmärtäväisen ihmisen kyynelet virtaamaan. Ihmisten keskuudessa vallitsevia tieteitä Minä en ole tutkinut, heidän koulujaan Minä en ole käynyt. Tiedustele tätä asiaa kaupungista, jossa asuin, jotta vakuuttuisit, etten ole niitä, jotka puhuvat vilpillisesti.⁹⁸

Itse Hän ei ollut käynnistänyt prosessia ilmoitustehtävässään, jolle Hän omisti koko elämänsä ja joka oli tullut maksamaan

paitsi Hänen maallisen omaisuutensa myös Hänen erityisen rakkaan nuoremman poikansa hengen⁹⁹ ja johtanut koko Hänen perheensä vankeuteen, maanpakoon ja häpäisyjen kohteeksi. ”En omasta tahdostani ole itseäni ilmaissut”, Hän sanoi, eikä kutsumuksen valinta ollut Hänen omansa:

Ajatteletteko, oi ihmiset, että Jumalan lopullisen tahdon ja tarkoituksen hallinta on Minun käsissäni? – Jos Jumalan uskon lopullinen kohtalo olisi Minun käsissäni ollut, en Minä milloinkaan olisi suostunut, en edes hetkikseksi, ilmaisemaan teille itseäni, enkä olisi ainoankaan sanan antanut huuliltani kirjvota. Tästä Jumala itse totisesti on todistajana.¹⁰⁰

Antauduttuaan varauksitta Jumalan määräämään tehtävään Hän yhtä lailla oli vailla epäilyksiä roolista, jota Hänet oli kutsuttu esittämään maailman historiassa. Jumalan ilmaisijana täytymyksen aikakaudelle Hän on se, josta kaikki menneisyyden pyhät kirjat sisältävät lupauksen: ”Kansakuntain kaivattu”, ”Kirkkauden kuningas”. Juutalaisuudelle hän on ”Sotajoukkojen Herra”, kristinuskolle Kristuksen paluu ”Isänsä kirkkaudessa”, islamille ”Suuri kuulus”, buddhalaisuudelle ”Maitreya Buddha”, hindulaisuudelle Krishnan uusi inkarnaatio, zarathustralaisuudelle ”Sháh-Bahrámin” tulemus.¹⁰¹

Samoin kuin Häntä edeltäneet Jumalan ilmaisijat on Hän sekä Jumalan ääni että tämän äänen inhimillinen kanava:

Kun pohdin, oi Jumalani, suhdetta, joka Minut Sinuun sitoo, halajan julistaa kaikille luoduille ”totisesti Minä olen Jumala!”; ja kun tarkastelen omaa itseäni, katso, havaitsen sen kiveäkin karkeammaksi!¹⁰²

”Jotkut joukostanne”, Hän totesi, ”ovat sanoneet: ’Hän on väittänyt olevansa Jumala.’ Kautta Jumalan! Tämä on karkeata herjausta.

Minä olen vain Jumalan palvelija, joka on uskonut Häneen ja Hänen merkkeihinsä – –. Minun kieleni ja sydämeni, minun sisäinen ja ulkoinen olemukseni todistavat, ettei ole muuta jumalaa kuin Hän, että kaikki muut ovat Hänen käskystänsä luodut ja Hänen tahtonsa voimasta muovatut. – – Minä julistan maailmalle niistä suosionosoituksista, joita Jumala anteliaisuudessansa on Minulle suonut. Jos tämä on syntini, niin Minä totisesti olen syntisistä suurin. – –¹⁰³

Bahá'u'lláh on käyttänyt kirjoituksissaan monenlaisia kielikuvia pyrkiessään ilmaisemaan jumalalliseen ilmoitustapahtumaan olennaisesti sisältyvän paradoksin:

Minä olen hovihaukka Kaikkivaltiaan käsivarrella. Minä levitän jokaisen siipirikon siivet ja lähetän sen lentoon.¹⁰⁴

Tämä on vain lehti, johon Herrasi, Kaikkivaltiaan, ylistetyimmän tuulet ovat tarttuneet. Voiko se olla hiljaa myrskytuulten tuivertaessa? Ei, kautta Hänen, joka on kaikkien nimien ja ominaisuuksien Herra. Ne liikuttelevat sitä niin kuin tahtovat. – –¹⁰⁵

JUMALAN LIITTO IHMISKUNNAN KANSSA

Heinäkuussa 1877 Bahá'u'lláhin vankeutta 'Akkán vankilakaupungissa lievennettiin, ja Hän saattoi perheineen muuttaa sieltä muutaman kilometrin päässä kaupungin pohjoispuolella sijaitsevalle Mazra'ih-nimiselle pienelle maatilalle.¹⁰⁶ Kuten Hän oli kirjelmässään Turkin hallitsijalle ennustanut, sulittaani 'Abdu'l-'Azíz oli syösty vallasta ja murhattu palatsivallankumouksessa, ja maailmaa pyyhkivät poliittisen muutoksen tuulenpuuskat alkoivat jo tuntua ottomaanivaltakunnan syrjäkolkissakin. Asuttuaan kaksi vuotta Mazra'ihissa Bahá'u'lláh muutti Bahjíin, suureen puutarhojen ympäröimään kartanoon, jonka Hänen poikansa 'Abdu'l-Bahá oli vuokrannut Häntä ja Hänen suurperheensä jäseniä varten.¹⁰⁷

Viimeiset kaksitoista vuotta elämästään Hän omistautui kirjoituksilleen monenlaisista hengellisen ja yhteiskunnallisen elämän peruskysymyksistä samalla, kun Hän otti vastaan kasvavan virran bahá'í-pyhiinvaeltajia, jotka suurin vaikeuksin matkasivat Hänen luokseen Persiasta ja muista maista.

Eri puolilla Lähi- ja Keski-itää yhteisöelämä oli alkanut muotoutua Hänen sanomansa hyväksyneiden keskuudessa. Sen ohjaukseksi Bahá'u'lláh ilmaisi lakien ja laitosten järjestelmän, joka käytännössä toteuttaa Hänen kirjoituksissaan julki tuomansa periaatteet.¹⁰⁸ Siinä valta on keskitetty koko yhteisön demokraattisesti valitsemiin neuvostoihin ja samalla on estetty pappiseliitin nousun mahdollisuus sekä luotu perusteet neuvotteluun ja ryhmäpäättökseen perustuville menettelytavoille.

Tämän järjestelmän perustaa Bahá'u'lláh kutsui Jumalan ja ihmisten väliseksi ”uudeksi liitoksi”. Ihmisrodun aikuistumisen erityispiirre on, että ensimmäistä kertaa historiassaan koko ihmis-kunta on – edes hämärästi – tietoinen omasta olemuksestaan yhtenä kokonaisuutena ja maapallostaan yhteisenä kotimaana. Tämä heräävä tietoisuus avaa oven uuteen suhteeseen Jumalan ja ihmisen välillä. Kun maailman kansat omaksuvat Jumalan tälle aikakaudelle antamaan ilmoitukseen sisältyvän johdatuksen, ne tulevat Bahá'u'lláhin mukaan huomaamaan omaavansa sellaisia moraalisia voimia, jonka aikaansaamiseksi pelkästään inhimilliset ponnistelut ovat osoittautuneet riittämättömiksi. ”Uusi ihmisrotu”¹⁰⁹ on nouseva esiin tämän suhteen seurauksena, ja työskentely globaalisen sivistyksen rakentamiseksi voi toden teolla alkaa. Bahá'í-yhteisön tehtävänä on ollut osoittaa tämän liiton tehokkuus ihmiskuntaa jakavien esteiden ylittämässä ja poistamisessa.

Bahá'u'lláh kuoli 29. toukokuuta 1892 Bahjíssa 74-vuotiaana. Teheranin mustan onkalon synkkyudessa Hänelle neljäkymmentä vuotta aiemmin uskottu asia oli pian Hänen poismenonsa jälkeen murtautuva ulos islamilaisista maista, joissa se oli muotoutunut, ja leviävä ensin Amerikkaan ja Euroopaan ja sitten kaikkialle maailmaan. Näin tehdessään siitä itsestään olisi tuleva todistus

uudesta liitosta Jumalan ja ihmiskunnan välillä. Sillä ainoana kaikista maailman itsenäisistä uskonnoista bahá'í-usko ja sen uskovien yhteisö oli menestyksellisesti selviytyvä ensimmäisen vuosisatansa koitoksista lujasti yhtenäisinä, vapaina oppiriitojen ja jakautumisten ikuisista kiroista. Heidän kokemuksensa tarjoaa näyttävät todisteet Bahá'u'lláhin vakuutuksesta, että ihmiskunta voi kaikessa erilaisuudessaan oppia elämään ja työskentelemään yhtenä kansana yhteisessä maailmanlaajuisessa kotimaassa.

Kaksi vuotta ennen kuolemaansa Bahá'u'lláh otti Bahjíssa vastaan erään harvoista Hänet tavanneista länsimaalaisista ja ainoan näistä, joka jätti jälkeensä kirjallisen selostuksen elämäksestään. Tuo vierailija oli Edward Granville Browne, nouseva nuori orientalisti Cambridgen yliopistosta, jonka mielenkiinnon oli alunperin herättänyt Bábin ja Hänen sankarillisen kannattajakuntansa draamaattinen historia. Tapaamisestaan Bahá'u'lláhin kanssa Browne kirjoitti:

Vaikka hämärästi aavistin, minne olin menossa ja kenet kohtaava (sillä mitään selvää vihjettä ei minulle ollut annettu), sekunti jos toinenkin vierähti, ennen kuin ihmetyksen ja kunnioituksen vallassa tulin täysin tietoiseksi, ettei huone ollut vailla asukasta. Divaanin ja seinän muodostamassa kulkumuksessa istui ihmeellinen ja kunnianarvoisa hahmo – –. Kohtaamani miehen kasvoja en voi ikänä unohtaa, vaikka en niitä saata kuvailla. Nuo lävitsetunkevat silmät näyttivät katsovan sielun syvyyksiin, ja korkea otsa kuvasti voimaa ja valtaa – –. Ei ollut tarpeen kysyä, kenen luona olin kumartuessani Hänen edessään, joka on sellaisen antaumuksen ja rakkauden kohde, mitä kuninkaat saattaisivat kadehtia ja keisarit turhaan huokailla! Lempeän arvokas ääni pyysi minua istuutumaan ja sitten jatkoi: ”Ylistys olkoon Jumalan, että olet päässyt perille! – – Olet tullut katsomaan vankia ja maanpakolaista. – – Me halajamme vain maailman parasta ja kansakuntain onnea, mutta he pitävät Meitä

kahlitsemisen ja karkottamisen arvoisena kiistan ja kapinan lietsojana. – – Että kaikki kansat tulisivat yhdeksi uskossa ja kaikista ihmisistä tulisi kuin veljiä, että kiintymyksen ja ykseyden siteitä tulisi vahvistaa ihmislasten välillä, että uskontojen erilaisuuden tulisi päättyä ja rodullisten eroavuuksien menettää merkityksensä – mitä pahaa tässä on? – – Silti niin on oleva; nämä hedelmättömät riidat, nämä tuhoisat sodat ovat häipyvä pois ja 'kaikkein suurin rauha' on koittava.”¹¹⁰

HUOMAUTUKSET JA LÄHDEVIITTEET

1. Bahá'u'lláh ("Jumalan kirkkaus") sai syntyessään nimen Ḥusayn-'Alí. Arvovaltaisin Bábin ja Bahá'u'lláhin ilmoitustehtäviä tarkasteleva teos on Shoghi Effendin (1944) *God Passes By* (Wilmette, Ill.: Bahá'í Publishing Trust 1987). Yksityiskohtaisin elämäkerta on Hasan Balyuzin *Bahá'u'lláh: The King of Glory* (Oxford: George Ronald 1980). Laajin Bahá'u'lláhin kirjoituksia tutkiva teos on Adib Taherzadehin neliosainen *The Revelation of Bahá'u'lláh* (Oxford: George Ronald 1975).
2. Bahá'í-usko on vakiintunut yli 100 000 paikkakunnalle 247 maahan. Maailman bahá'it edustavat yli 2100 etnistä ryhmää, heimoa ja rotua. (bahai.org. 11.11.2015).
3. Arnold Toynbee, *A Study of History, vol. VIII* (London: Oxford 1954), s. 117.
4. Báb ("Portti" tai "Ovi") syntyi 20. lokakuuta 1819 Shirazissa ja sai nimekseen 'Alí Muḥammad. Hänen nimensä yhteydessä käytetään usein titteleitä *Siyid*, joka tarkoittaa profeetta Muḥammadin jälkeläistä.
5. "Häneen jonka Jumala on ilmaiseva" viittaavat katkelmat Bábin kirjoituksissa sisältävät salaperäisiä viittauksia "vuoteen yhdeksän" ja "vuoteen yhdeksäntoista" (ts. suunnilleen vuosiin 1852 ja 1863, kun lasketaan kuuvuosina Bábin julistautumisesta vuonna 1844). Useissa yhteyksissä Báb vihjasi eräille seuraajilleen, että he tunnistaisivat "Hänet jonka Jumala on ilmaiseva" ja astuisivat Hänen palvelukseensa.
6. Bábin sanoman julistaminen oli tehty moskeijoissa ja muilla julkisilla paikoilla. Asialla olivat joukoittain olleet Hänen innokkaat seuraajansa, joista monet olivat nuoria pappiseminaarilaisia. Muslimipapisto oli vastannut kiihottamalla kansanjoukkoja väkivaltaan. Samanaikaisesti näiden tapahtumien kanssa vallitsi shaahi Muḥammadin kuolemasta ja vallanperimyskiistoista johtunut poliittinen kriisi. Alaikäistä prinssi Nāṣir'īd-Dīnia valtaistuimelle ajaneen hoviryhmittymän johtajat käänsivät heti valtaan päästyään kuninkaallisen armeijan babilaisia "kiihkoilijoita" vastaan. Nämä katsoivat omaavansa islamilaistenkin perinteiden mukaan moraalisen oikeutuksen itsepuolustukseen. He linnoittautuivat kiireesti kyhättyihin puolustusasemiin ja kestivät pitkään ankaraa piiritystäistelua. Kun heidät viimein oli murskattu verilöylyissä ja kun

- Báb itse oli teloitettu, kaksi mieleltään järkkynyttä bábí-nuorukaista pysäytti shaahin yleisellä tiellä ja haavoitti häntä haulipanoksella huonosti suunnitellussa murhayrityksessä. Tämä tapaus tarjosi tekosyyntä kaikkein hirvittävimmillä bábilaisten teurastuksille, jotka saivat useat länsimaiset lähetystöt esittämään vastalauseita. Ks. W. Hatcher & D. Martin, *The Bahá'í Faith: The Emerging Global Religion* (San Francisco: Harper and Row 1985), s. 6–32.
7. Näistä tapahtumista ks. *God Passes By*, luvut 1–v. Länsimaissa mielenkiinnon bábilaisuutta kohtaan herätti etenkin Joseph Arthur Comte de Gobineau'n teos *Les religions et les philosophies dans l'Asie centrale* (Paris: Didier 1865).
  8. Bahá'u'lláh, *Epistle to the Son of the Wolf* (Wilmette, Ill.: Bahá'í Publishing Trust 1979), s. 20–21.
  9. Lukuisat länsimaiset diplomaatit ja sotilastarkkailijat ovat kirjoittaneet karmivia selostuksia näkemästään. Useita virallisia nootteja esitettiin Persian hallitukselle. Ks. Moojan Momen, *The Bábí and Bahá'í Religions 1844–1944* (Oxford: George Ronald 1981).
  10. *Epistle to the Son of the Wolf*, s. 21.
  11. *Epistle to the Son of the Wolf*, s. 22.
  12. Persiassa ymmärrettävästi vallitsi suuria epäilyksiä Iso-Britannian ja Venäjän hallitusten aikeista, sillä molemmat olivat jo pitkään puuttuneet Persian sisäisiin asioihin.
  13. Näiden ongelmien polttopiste oli Mírzá Yahyá, Bahá'u'lláhin velipuoli. Ollessaan vasta alaikäinen nuorukainen Bahá'u'lláhin suojeluksessa Yahyá oli saanut Bábilta nimityksen bábí-yhteisön nimelliseksi johtajaksi siihen asti, kunnes ilmaantuisi ”Hän jonka Jumala on ilmaiseva”. Altistuttuaan muslimiteologina toimineen Siyyid Muḥammad Iṣfahánín vaikutukselle hän vähitellen vieraantui veljestään. Hän ei kuitenkaan avoimesti tuonut julki vihamielisyyttään vaan levitteli sala-vihkaa hämäräperäisiä huhuja, joilla oli tuhoisa vaikutus pakolaisyhteisön moraaliin. Yahya kieltäytyi viimein hyväksymästä Bahá'u'lláhin julistusta, eikä hänellä siten ollut minkäänlaista roolia bahá'í-uskon kehityksessä, joka perustui tuohon julistukseen.

14. Bahá'u'lláh, *Kitáb-i-Íqán. Varmuuden kirja*. Suomen Bahá'iden Kansallinen Henkinen Neuvosto, Helsinki 2010, s. 222.
15. Bahá'u'lláh, *Kätketyt sanat*. Suomen Bahá'iden Kansallinen Henkinen Neuvosto, Helsinki 2010, s. 21, 15, 22.
16. *Varmuuden kirja*, s. 19–20, 20, 177, 178, 179–180.
17. Lainattuna teoksessa *God Passes By*, s. 137.
18. Prinssi Zaynu'l-'Abidin Khán lainattuna teoksessa *God Passes By*, s. 135.
19. Ks. viite 68.
20. *God Passes By*, s. 153. Vuoden 1863 jälkeen ”bahá'í”-termiä alettiin käyttää ”bábi”-termin sijasta uuden uskon nimenä sen merkiksi, että kokonaan uusi uskonto oli syntynyt.
21. Lainattu Shoghi Effendin teoksessa *The Advent of Divine Justice* (Wilmette, Ill.: Bahá'í Publishing Trust 1984), 77. Suomeksi teoksessa *Helmiä viisauden valtamerestä*. Suomen Bahá'iden Kansallinen Henkinen Hallintoneuvosto, Helsinki 1979, s. 13.
22. Bahá'u'lláh, *Poimintoja Bahá'u'lláhin kirjoituksista*. Suomen Bahá'iden Kansallinen Henkinen Neuvosto, Helsinki 2010, s. 27.
23. *Poimintoja Bahá'u'lláhin kirjoituksista*, s. 316.
24. *Poimintoja Bahá'u'lláhin kirjoituksista*, kpl 156, s. 353.
25. *Poimintoja Bahá'u'lláhin kirjoituksista*, s. 24.
26. *Poimintoja Bahá'u'lláhin kirjoituksista*, s. 24.
27. Ensimmäinen lainauksista löytyy 'Abdu'l-Bahán sanomana teoksesta J. E. Esslemont, *Bahá'u'lláh ja uusi aika*. Suomen Bahá'iden Kansallinen Henkinen Hallintoneuvosto, Helsinki 1972, s. 197, ja toinen teoksesta *Bahá'u'lláhin muistiot. Bahá'u'lláhin Kitáb-i-Aqdasin jälkeen ilmaisevia muistioita*. Suomen Bahá'iden Kansallinen Henkinen Neuvosto, Helsinki 2015, s. 35.
28. Näistä tapahtumista ks. *God Passes By*, s. 127, 157.

29. *Poimintoja Bahá'u'lláhin kirjoituksista*, s. 20–21.
30. *Varmuuden kirja*, s. 96.
31. *Varmuuden kirja*, s. 97.
32. *Varmuuden kirja*, s. 97–98.
33. *Varmuuden kirja*, s. 101.
34. *Poimintoja Bahá'u'lláhin kirjoituksista*, s. 75–76.
35. *Poimintoja Bahá'u'lláhin kirjoituksista*, s. 82–84.
36. *Poimintoja Bahá'u'lláhin kirjoituksista*, s. 81–82.
37. Lainattu teoksessa *Advent of Divine Justice*, s. 79. Suomeksi teoksessa *Helmiä viisauden valtamerestä*, s. 14.
38. *Poimintoja Bahá'u'lláhin kirjoituksista*, s. 154.
39. *Poimintoja Bahá'u'lláhin kirjoituksista*, s. 96–97.
40. *Poimintoja Bahá'u'lláhin kirjoituksista*, s. 182.
41. *Poimintoja Bahá'u'lláhin kirjoituksista*, s. 348.
42. Tästä aiheesta lähemmin ks. 'Abdu'l-Bahá, *Vastauksia joihinkin kysymyksiin*. Suomen Bahá'iden Kansallinen Henkinen Neuvosto, Helsinki 2002, s. 145–175.
43. Jeesuksen lausunnoista kaksi esimerkkiä: ”Miksi sinä minulta hyvästä kyselet? On vain yksi, joka on hyvä.” (Matt. 19:17) ”Minä ja Isä olemme yhtä.” (Joh. 10:30).
44. *Poimintoja Bahá'u'lláhin kirjoituksista*, s. 195–197.
45. *Poimintoja Bahá'u'lláhin kirjoituksista*, s. 66–67, 68, 69–70, 70–71.
46. *Poimintoja Bahá'u'lláhin kirjoituksista*, s. 72.
47. Joh. 1:10.
48. *Poimintoja Bahá'u'lláhin kirjoituksista*, s. 160–161.

49. Lainattu Shoghi Effendin teoksessa *The World Order of Bahá'u'lláh: Selected Letters* (Wilmette, Ill.: Bahá'í Publishing Trust 1982), s. 117. Suomeksi teoksessa Shoghi Effendi, *Bahá'u'lláhin Dispanssi*. Suomen Bahá'iden Kansallinen Henkinen Hallintoneuvosto 1962, s. 28.
50. *Poimintoja Bahá'u'lláhin kirjoituksista*, s. 91. Bahá'í-kirjoituksissa termiä ”Aadam” käytetään vertauskuvallisesti kahdessa eri merkityksessä. Toinen viittaa ihmisrodun syntyyn, kun taas toinen viittaa ensimmäiseen Jumalan ilmaisijaan.
51. *Poimintoja Bahá'u'lláhin kirjoituksista*, s. 232.
52. *Poimintoja Bahá'u'lláhin kirjoituksista*, s. 169–170.
53. Ks. Bahá'u'lláh, *Seitsemän laaksoa*. Suomen Bahá'iden Kansallinen Henkinen Neuvosto, Helsinki 1993, s. 4: ”Niinpä, vaikka viisaiden mielestä on häpeällistä etsiä herrain Herraa tomusta, juuri tämä on osoitus hartaasta kiihkosta etsinnässä.”
54. Lainattu teoksessa *The World Order of Bahá'u'lláh: Selected Letters*, 116. Suomeksi teoksessa *Bahá'u'lláhin Dispanssi*, s. 28.
55. *Seitsemän laaksoa*, s. 1.
56. *Poimintoja Bahá'u'lláhin kirjoituksista*, s. 232.
57. *Poimintoja Bahá'u'lláhin kirjoituksista*, s. 306.
58. *Poimintoja Bahá'u'lláhin kirjoituksista*, s. 20–21.
59. Joh. 10:16.
60. Lähemmin Bahá'u'lláhin opetuksista koskien ihmisrodun aikuistumisprosessia ks. *The World Order of Bahá'u'lláh: Selected Letters*, s. 162, 163, 202.
61. *Poimintoja Bahá'u'lláhin kirjoituksista*, s. 235–236.
62. Bahá'u'lláh, *Ykseyden pyhättö*. Suomen bahá'iden Kansallinen Henkinen Neuvosto, Helsinki 2015, s. 19
63. *Poimintoja Bahá'u'lláhin kirjoituksista*, s. 111.
64. *Bahá'u'lláhin muistiot*, s. 178.

65. *Poimintoja Bahá'u'lláhin kirjoituksista*, s. 22–23.
66. *Bahá'u'lláhin muistiot*, s. 79.
67. *Women: A compilation* (Toronto: Bahá'í Publishing Trust 1986) s. 26.
68. Eräät mielenkiintoiset yhteensattumat olivat tehneet Konstantinopolin johtavat viranomaiset myötämielisiksi Bahá'u'lláhille ja vastahakoisiksi Persian hallituksen painostukselle. Bagdadin kuvernööri Namíq Páshá oli innostuneesti kirjoittanut pääkaupunkiin tiedustellakseen tuon kunnianarvoisan persialaisen pakolaisen luonteesta ja vaikutuksesta. Sulattaani 'Abdu'l-'Azíz piti saamiaan raportteja kiinnostavina, sillä hän mielsi itsensä mystiseksi etsijäksi siitä huolimatta, että hän oli sunnalaisen islamin kalifi. Samansuuntaisesti reagoi hänen pääministerinsä 'Alí Páshá, joka harrasti innolla Persian kieltä ja kirjallisuutta. Modernistina, joka aikanaan oli uudenaikaistava Turkin hallinnon, hän on varmasti kokenut Bahá'u'lláhin hengenheimolaisekseen. Tämä sympatian ja kiinnostuksen yhdistelmä lienee ollut se vaikutin, joka sai ottomaanihallituksen kutsumaan Bahá'u'lláhin pääkaupunkiin sen sijaan, että se olisi karkottanut Hänet jonnekin etäälle tai luovuttanut Hänet Persian viranomaisten tuomittavaksi, kuten nämä pysyivät.
69. Tämän lausunnon raportoi Itävallan suurlähettiläs kreivi Gobineauille 10.1.1886 päivätyssä kirjeessä, jonka koko sisältö on julkaistu teoksessa *Bábí and Bahá'í Religions*, s. 186–187
70. *The Revelation of Bahá'u'lláh*, vol. 2, s. 399.
71. *Bahá'u'lláhin muistiot*, s. 25.
72. *Poimintoja Bahá'u'lláhin kirjoituksista*, s. 229–230.
73. *Poimintoja Bahá'u'lláhin kirjoituksista*, s. 271–272.
74. *Poimintoja Bahá'u'lláhin kirjoituksista*, s. 271–272.
75. Näistä tapahtumista ks. *The Revelation of Bahá'u'lláh*, vol. 3, etenkin s. 296, 331.
76. Tästä kokemuksesta ks. *God Passes By*, s. 180–189.

77. 1850-luvulla kaksi saksalaista saarnaajaa Christoph Hoffmann ja Georg David Hardegg perustivat yhdessä ”Temppeliläisten seuran”, jonka päämääränä oli luoda yksi tai useampia siirtokuntia Pyhään maahan valmistaakseen tietä Kristukselle Hänen tulemuksensa koittaessa. Perustajaryhmä lähti Saksasta 6. elokuuta 1868 ja saapui Haifaan 30. lokakuuta 1868 eli kaksi kuukautta myöhemmin kuin Bahá’u’lláh.
78. Euroopan puoleista Turkkiä venäläis-turkkilaisessa sodassa 1877–1878 kohdanneista tuhoista ks. Addendum III teoksessa *Bahá’u’lláh: The King of Glory*, s. 460–462.
79. *Epistle to the Son of the Wolf*, s. 51. Suomeksi teoksessa Bahá’u’lláh, *Bahá’u’lláhin julistus*. Suomen Bahá’iden Kansallinen Henkinen Neuvosto 1980, s. 21.
80. Alistair Horne, *The Fall of Paris* (London: Macmillan 1965), s. 34.
81. *Bahá’u’lláhin julistus*, s. 85–86.
82. *Bahá’u’lláhin julistus*, s. 39.
83. *Bahá’u’lláhin julistus*, s. 33–35.
84. *Bahá’u’lláhin julistus*, s. 63.
85. *Epistle to the Son of the Wolf*, s. 14. Suomeksi teoksessa *Poimintoja Bahá’u’lláhin kirjoituksista*, s. 307.
86. *Varmuuden kirja*, s. 29.
87. *Bahá’u’lláhin julistus*, s. 77–78.
88. *Bahá’u’lláhin julistus*, s. 80.
89. *Epistle to the Son of the Wolf*, s. 99.
90. *Bahá’u’lláhin julistus*, s. 79.
91. *Poimintoja Bahá’u’lláhin kirjoituksista*, s. 218–219.
92. *Poimintoja Bahá’u’lláhin kirjoituksista*, s. 274–275.
93. *Poimintoja Bahá’u’lláhin kirjoituksista*, s. 55.

94. *Poimintoja Bahá'u'lláhin kirjoituksista*, s. 233–234.
95. *Poimintoja Bahá'u'lláhin kirjoituksista*, s. 214–215.
96. *Bahá'u'lláhin muistiot*, s. 81–82.
97. *Bahá'u'lláhin muistiot*, s. 179–181.
98. *Epistle to the Son of the Wolf*, s. 11. ”En omasta tahdostani” esiintyy samassa kappaleessa juuri ennen tätä lainausta. Suomeksi teoksessa *Bahá'u'lláhin julistus*, s. 57.
99. Bahá'u'lláhin poika Mírzá Mihdí kuoli 22-vuotiaana nuorukaisena vuonna 1870 tapaturmassa, joka johtui hänen perheensä vankeusoloista.
100. *Poimintoja Bahá'u'lláhin kirjoituksista*, s. 107–108.
101. *God Passes By*, s. 94.
102. Lainattu teoksessa *The World Order of Bahá'u'lláh*, s. 113. Suomeksi teoksessa *Bahá'u'lláhin Dispanssi*, s. 24.
103. *Poimintoja Bahá'u'lláhin kirjoituksista*, s. 247.
104. *Bahá'u'lláhin muistiot*, s. 184.
105. *Epistle to the Son of the Wolf*, s. 11–12. Suomeksi teoksessa *Bahá'u'lláhin julistus*, s. 57.
106. Vaikka sulttaani 'Abdu'l-Azízín antamaa karkotusmääräystä ei koskaan virallisesti kumottu, vastuulliset poliittiset virkamiehet lakkasivat välittämästä siitä ja siten käytännössä mitätöivät sen. Sen vuoksi he antoivat ymmärtää, että Bahá'u'lláh voisi asettua asumaan kaupungin muurien ulkopuolelle, mikäli Hän niin tahtoi.
107. Kartanon oli rakentanut eräs rikas arabi, kristitty kauppias 'Akkásta, mutta hän oli hylännyt sen, kun seudulla alkoi ruttoepidemia. Kiinteistö aluksi vuokrattiin, ja joitakin vuosia Bahá'u'lláhin kuoleman jälkeen bahá'í-yhteisö osti sen. Bahá'u'lláhin hautapyhäkkö sijaitsee Bahjín puutarhassa ja on nykyisin pyhiinvaelluskohde bahá'í-maailmalle.

108. Bahá'u'lláhin laatimasta hallintojärjestyksestä ks. *World Order of Bahá'u'lláh*, s. 143–157 (suomeksi *Bahá'u'lláhin Dispanssi*, s. 57–73) ja Shoghi Effendin teos *Principles of Bahá'í Administration* (London: Bahá'í Publishing Trust 1973). Kauttaaltaan selityksin varustettu englanninnos näiden periaatteiden lähtökohtana olevasta *Kitáb-i-Aqdasista* ("Kaikkein pyhimmästä kirjasta") julkaistiin Bahá'u'lláhin poismenon satavuotis-
muistojuhlan kunniaksi vuonna 1992. [*Kitáb-i-Aqdas: Kaikkein pyhin kirja*. Suomen bahá'iden henkinen neuvosto, Helsinki 2000.]
109. Lainattuna teoksessa *The Advent of Divine Justice*, s. 16.
110. Edward G. Browne, *A Traveller's Narrative*, s. xxxix–xl. (Cambridge 1891) ja *A Traveller's Narrative* (New York: Bahá'í Publishing Company, 1930), s. xxxix–xl.